Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 26 апрель, 1975 шу. ● № 50 (3406). ● Мах 2 кап.

ХАРЖАРХОЙ НАКАЗИЙ — ХАДДАНЗА ЙОАКХО

Халкъа Іаьдала органашка депутаташ хоржача хана наха шоашта чІоагІа хьаштдола гІулакхаш кхоачашдара наказаш тел царна. Уж керттерча даькъе дувзденна хул городашка, юрташка, производственни культурно-бытовни объекташ, школаш, больницаш хьалъярца, нах баха моттигаш тоаяь хозъярца, харжархой къахьегамех вахарех хьалаш тоадарца.

РСФСР а, НГІ АССР а Лакхехьарча Советашка моттигерча Советий органашка хІанз юха хоржамаш ду ха гарга гІертача хана къаьстта лоархІам болаш да харжархой хьашташ, цар дІадехараш кхоачашдара депутаташа даьр фуд белгалдоаккхилга, укх йисача хана данза дисар чакхдаккхара уж оарцагІбоахилга. Укхал хьалха дІадаха хоржамаш хинначул тІехьагІа РСФСР а, НГІАССР а депутаташта деннарех 150 таргга наказ кхоачашдаь даьннад, ши бІаьннега дІакхоачаш дар кхоачашдара гарга да. Цу деша лаьрхІа укх тІеххьарча шерашка республике дукхагІа дІаахийтад ахчен рузкъен, цу гІулакхацара дукххача депутатий бехктокхам айбеннаб, харжархой наказаш кхоачашдара хьакъехьа деш дар дувц республика Министрий Совета, министерствай коллегей заседанешка, моттигерча Советий сессешкеи исполнительни комитетий заседанешкеи.

1971—1974 шерашка харжархоша тийннача наказех Грозненски района № 1 йолча шурий совхозе 1700 Іатта лаьрхІа комплекс, Сунженски района «Путь к коммунизму» колхозе консерваш ю завод хьалъяьй. Назрановски кирпишкаш еш завода еш хинна реконструкци чакхъяьккхай. Назране 97 квартира йола, Карабулаке 70 квартира йола, Урус-Мартане 36 квартира йола нах чубаха цІеноаш хьалдаьд. Къастта нах баха чуховшаргба г. Гудермесерча «Медииструмент» завода къахьегамхошта хьадеш йолча 144 квартира йолча цІагІа.

Республика городашкеи юрташкеи цу юкъа кІезига хьахиннаяц школаш, клубаш, наха лоаттаду медицински жилищно-коммунальнии гІулакх тоадаьд, асфальт биллаб 140 километр наькъа тІа, нах бахача дукхача моттигашка гази хийи чудиллад, керда автобусни маршруташ хьайиллай.

Из деррига Іалашдеча хьинаре къахьийгад цхьайолча горрайисполкомаша, министерстваша, ведомстваша, къаьст-къаьстача депутаташа. «СССР къахьегамхой депутатий Советий депутатех» долча Законах когтІортолга а еш укх тІеххьарча хана шоай балха дукхагІа дика инициатива гойташ, пачхьалкхен кулгалдеча органий балха кІоаргагІа духтІабувла гІерташ ба городской, районний, юртий Советий дукхагІбола депутаташ. Цунга хьежжа айлу цар сий а, лоархІам а. Наха дІадехарашцеи хьашташцеи дувзаденна гІулакхаш кхоачашдара чІоагІа оарцагІбоалаш ба Заводской райсовета депутаташ В. Ф. Дулин, Б. М. Чапанов, В. С. Маслова, Старопромысловски райсовета депутаташ И. П. Горохова, Н. Д. Либстер, Т. Д. Дахкильгов, Ачхой-Мартановски района Шаами-Юртовски юрта Совета депутаташ И. Кураева, А. Н. Стрельникова, кхыбараш. Шоай балха декхар дог цІена кхоачашдеш а харжархоша тийнна наказаш кхоачашдара шоай низи хьинари кхо ца деш а ба уж.

Надтеречни района Верхненаурски юрта Совете 29 депутат чувоагІа. Цар сий даь уж шн шу хьалха белгалбоахача хана харжархоша балха, вахаре шоашта саготагІа эшаш дола гІулакхаш де аьнна декхар тІадиллар царна. Цу хана ах юрта мара водопровод яцар, асфальт билла наькъаш кІезига дар, уллицашка бус лоадама сердал яцар, кхыдола гІулакхаш эшар. ХІанз массанахьа хий чудиллад, тротуарашка асфальт биллаб, юрта газ чуйиллара 3,5 километр турбаш ехкай, мел эшачунца Іалашъяьй кхашкара станаш, фермай цІе уголокаш. Уж хьалаш Іалашдарах юртахоша дег тІара баркал йоах депутаташта М. Матаговна, Л. Сайдулаевна, М. Шахтамирована, кхычарна.

Бакъда нийса хургдац массайолча юртий, районнии городской Советаша харжархой наказаш кхоачашдара беррига депутаташ, министерстваш, ведомстваш, предприятеш, боахамаш доаггІача тайпара цу гІулакха оарцагІдоах аьлча, ма дарра аьлча, из декхар царех дукххачар ледара кхоачашдеш долга гучадаьннад дукха ха йоацаш республика Лакхехьарча Совета Президиумо баьча тохкамагІа. Из бакъдара кхоачам ба духхьал РСФСР а, Нохч-ГІалгІай АССР а депутаташта деннача 508 наказах 150 хІанз а тІехьа вІалла кхоачашде доладаь доацилга белгалдаьккхача.

Харжархой наказаш кхоачашдарца дувзаденна декхараш дукххача министерствашеи ведомствашеи ледара кхоачашдеега, горрайисполкомаша цу деша лерттІа йоакхо на елга ховргда духхьала цхьан Назрановски районе латтача хьалага хьежача. ХІанз а хьалъяь яьккхаяц «Октябра 40 шу» совхозе доахан чуоттадаь кхоаба комплекс, совхоз-техникуме механизировании хьатта йола база, Долакха-Юртан Карабулакаш юкъе асфальт буллаш балхаш дац, г. Назране автовокзал хьалъяьяц, района совхозашта дІаеннаяц 12 коартолаш хьаоахка машинаш, Экажкъонгий, Пхьилекъонгий юрташка клубаш яьяц. Уж а, кхы дукха а 1971—1974 шерашка кхоачашдаь даха дезаш хинна наказаш юкъагІдисад, цу гІулакха эша ахча долладе а. Цу тайпара масалаш вай хІара районе хІана дац аьнна долаш да.

Цу дерригне советски боахамеи органашкара, хІара депутатагара дІадех хІанз кхоачашданза дола наказаш хьакъоастаделга, цар йоакхо е мел езар сиха оарцагІвоаккхилга, цу гІулакха эша рузкъа, ахча Іалашделга. Цу дешапара цар бехктокхам айбича бакъахьа хургба КПСС райкомашеи горкомашеи.

Наказаш кхоачашдеча къаьст-къаьстача депутаташа, массазарча комиссеша, юртийи районнийи исполкомий Советаша Іоаяь дика опыт шерагІа йоаржаелга Іалашде деза. ДукхагІа увттаде деза исполкомий заседанешка, Советий сессешка харжархой наказаш кхоачашдарах дола дешаш. Горрайисполкомаш декхарийла я наьха хьашташ, цар дІадехараш кхоачашдара дукххача предприятей, организацей рузкъеи низи вІашагІтохилга Іалашде. Цхьан дешаца аьлча, 15 июне хоржамаш деча денна накъадоалхаш харжархой наказех цхьаккха кхоачаш ца деш дита йиш йоацилга ховш хила веза хІара депутат.

ЦЕНТРАЛЬНИ ХОРЖАМИЙ КОМИССЕ

24 апреле КПСС обкома политически просвещене ЦІагІа хилар Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьара Совет харжара йолча 160 окружной хоржамий комиссей председателийи секретарийи совещани.

Совещане дийцар «Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советe хоржамаш дара кийчо ярах а уж чакхлахара хьакъехьа окружной хоржамий комиссешта хьалхашка латтача декхарех а» дола дош. Цунах лаьца совещане доклад бир Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьара Совет харжара йолча центральни хоржамий комиссе, секретара Н. И. Семенова.

Балха хьакъехьа дІа юха дагабоалаш къамаьлаш дир совещане хиннараша.

Совещане балхаца дакъа лаьцар Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума, облсовпрофа, къахьегамхой депутатий городской а районни а Советий исполкомий бехктокхамеча болхлоша.

МАССАВА РАЬЗА ВОЛАШИ КХОТАВЕННЕИ

ДЕПУТАТАЛЛА КАНДИДАТАШ УВТТАБЕ БОЛАБЕННАБ

Политически къахьегамеи хьинар чІоагІа айденнача хьалашка даржаш латт вай мехка союзнии автономнии республикай Лакхехьарча Советашка а къахьегамхой депутатий моттигерча Советашка а деча хоржамашта кийчо елга. Из лоархІаме кампани чакхйоаккх Дай-мехка Сийлахьбоккхача тІем тІа вай халкъо Котало яьккха 30 шу дузача шера, шийи аланна юкъе Советаш — Советски Іаьдала тарам хьахиннача эггара хьалхарча эрсий революце 70 шу дузача шера. Дерригача советски халкъо чІоагІа дегаш гІоздаьнна тІанийцар 1976 шера 24 феврале Советски Союза Коммунистически парте XXV съезд гулъяра хьакъехьа КПСС ЦК апрельски (1975 ш.) Пленумо баь соцам, творчески хьинар керда чудоссадаьд цо.

24 апреле лоархІамеча этапага кхаьчай хоржамий кампани. Массава а раьза волчен советски нах Коммунистически партена а цун ленински Центральни Комитета а гонахьа кхотабеннача хьалашка дІадоладеннад вай мехка союзни республикай Лакхехьарча Советий депутаталла харжа кандидаташ увттабелга.

Республикай пачхьалкхен Іаьдала лакхерча органий депутаталла кандидаташ оттабара советски наха эггара хьалха цІераш йоах Коммунистически партеи Советски пачхьалкхени кулгалхой.

РСФСР
МОСКВА

Столицера счетно - аналитически машиний завод. Бауманских хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидат оттавар духьа хоржамашта хьалхарча собране гулбелар предприяте эзар совгІа болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхера нах.

Собране массава раьза а волаш соцам бир Бауманский хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Генеральни секретарь Леонид Ильич Брежнев оттаве.

Коммунистически парте, цун Центральни Комитета, новкъост Л. И. Брежнев керте латтача КПСС ЦК Политбюро хьакъехьа дІайха, тег тІара дешаш дийкар Бардина цІерагІча Іаьржача металлурге Центральни Іилма - тохкама институтеи цу института экспериментальни заводеи хоржамашта хьалхарча собране.

Собране массава раьза а волаш соцам бир Бауманский хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Генеральни секретарь Леонид Ильич Брежнев оттаве.

Дуккха нах а гулбенча болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха собрани хилар «Изолятор» яхача Московски заводе.

Собране массава раьза а волаш соцам бир Ленинградски хоржамий округе гІолла «Изолятор» яхача Московски завода болхлошкара, инженерно - технически болхлошкара, гІулакхерча нахагара РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Николай Викторович Подгорный оттаве.

Наьха дегаш гІоздаьннача хьалашка хилар Ильича цІерагІча Московски машиннаькъа локомотивни депо коллектива собрани.

Собране массава раьза а волаш соцам бир Фрунзенски хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатель **Алексей Николаевич Косыгин** оттаве.

Хоржамашта хьалхара болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха собрани хилар «Компрессор» яхача Московски заводе.

Коллектива собране массава раьза а волаш соцам бир: Вешняковски хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, КПСС Московски горкома хьалхара секретарь **Виктор Васильевич Гришин** оттаве.

ЛЕНИНГРАД

Хоржамашта хьалхара собрани хилар «Кировский завод» яхача объединене болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха.

Собране дакъа лаьцараша массава раьза а волаш баьча соцам тІа дІаяздир: Нарвски хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа КПСС ЦК Генеральни секретарь **Леонид Ильич Брежневи** объединене токарь Социалистически Къахьегама Турпал **Борис Михайлович Воробьеви** оттаве.

Собрани хилар Адмиралтейски объединене коллектива.

Собране массава раьза а волаш соцам бир Октябрьска хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь **Михаил Андреевич Суслови** кемаш вІашагІдехкарий бригадир Социалистически Къахьегама Турпал **Николай Федорович Ушкалови** оттаве.

«Светлана» яхача электронни приборостроене объединене болхлой, инженерий, техникий, гІулакхерча наьха юкъарча собране массава раьза а волаш соцам бир: Политехнически хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро, член, КПСС ЦК секретарь **Андрей Павлович Кириленко** оттаве.

С. Орджоникидзе цІерагІча Балтийски завода кемаш дераш хоржамашта хьалхарча шоай собране баьхкар Василеостровски хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттавергволча шоай кандидата цІи яккха. Собране дакъа лаьцараша массава раьза а волаш соцам бир Василеостровски хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель **Кирилл Трофимович Мазуров** оттаве.

* * *

Дуккха нах гулбенна собрани хилар «Сельхозтехника» яхача Алтайски краевой объединене Павловски авторемонтни завода культура ЦІагІа.

Собране дакъа лаьцараша массава раьза а волаш соцам бир Павловски хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, СССР юрта боахама министр **Дмитрий Степанович Полянский** оттаве.

Волгоградерча В. И. Ленина цІерагІча культура Дворецe хоржамашта хьалхарча собране баьхкар «Красный Октябрь» яхача металлургически завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхера нах.

Собране массава раьза а волаш соцам бир Краснооктябрьски хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК-арча партийни тІахьожама комитета председатель **Арвид Янович Пельше** оттаве.

Автомобилаш ерий хоржамашта хьалхара собрани хилар город Тольяттерча СССР 50 шу дизара цІерагІча Волжски автомобильни заводе.

Собране массава раьза а волаш соцам бир Автозаводской хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь **Михаил Андреевич Суслов** оттаве.

Хоржамашта хьалхара механически завода болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха коллектива собрани хилар Подмосковни городерча Калининградерча Калинина цІерагІча культура Дворецe.

Собране дакъа лаьцараша массава раьза а волаш соцам бир Калининградски хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, СССР кхыча мехкашцарча гІулакхий министр **Андрей Андреевич Громыко** оттаве.

Хоржамашта хьалхара собрани хилар Пензенски областа Нижнеломовски машинаш еча заводе.

Собране дакъа лаьцараша массава раьза а волаш соцам бир Нижнеломовски хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь **Федор Давыдович Кулаков** оттаве.

РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа оттавергволча шоай кандидата цІи яьккхар Октябрьски Революце цІерагІча химически завода коммунистически къахьегама коллективо.

Собране массава раьза а волаш соцам бир город Ростов-на-Донерча Пролетарски хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, СССР оборона министр Советски Союза Маршал **Андрей Антонович Гречко** оттаве.

Тульски областе хоржамашта хьалхара болхлой, инженерно - технически болхлой, гІулакхерча наьха собрани хилар В. И. Ленина цІерагІча Новомосковски химически комбинате.

Собране массава раьза а волаш соцам бир Новомосковски хоржамий округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Совета депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Политбюро член, СССР Министрий Советерча пачхьалкхен кхерамзлен Комитета председатель **Юрий Владимирович Андропов** оттаве.

ТОЛАШАГІБАРАШ — СОВЕТАШКА

Селхан, 25 апреле, Къахьегама Цlеча Байракха орден лелаеча В. И. Ленина цІерагІча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе хилар Заводской хоржамий № 886 йолча округе гІолла РСФСР Лакхехьарча Советe депутаталла кандидаташ оттабара йола хоржамашта хьалхара собрани. Цига дакъа лоацаш бар 2500 совгІа болхлой, инженерно-технически болхлой, гІулакхера нах. Собрани хьаеллаш лоацца къамаьл а деш Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода парткома секретара Мулин Анатолий Ивановича аьлар, РСФСР Лакхехьарча Совете депутаталла харжа кандидаталла КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Леонид Ильич Брежневи завода КИП-а приборист Ржевская Валентина Григорьевнаи оттабе бокъо яларца сий даьд вай. ЦаІ санна массава а раьза а волаш тІанийцар шаккхе кандидатура.

КПСС ЦК Генеральни секретарь новкъост Л. И. Брежнев, КИП-а приборист В. Г. Ржевская оттабе а боагІаш РСФСР Лакхехьарча Совете харжа кандидаталла оттабарах лаьца къамаьлаш дир № 9 йолча цеха КИП-а слесара Б. С. Гречишкина, № 1 йолча цеха установка начальника Л. Л. Амхадова, № 9 йолча цеха участка начальника М. С. Сафоновас, № 9 йолча цеха прибористка Г. А. Кадицкаяс.

В. ЕВДОКИМОВ.

Агитатораш — наха юкъе

Кастта, 15-ча июне РСФСР Лакхехьарча Совете хургдолча хоржамашта кийчо яра болх дика вІаштІехьбаьккха дІаболабаьб Грозненски района № 2 йолча шурий совхозе. Шовзткъе итт гаргга агитатор ва боахама Центральни усадьбе уллача агитпункте харжархошта юкъе идейно-политически болх лелабеш. Харжархошта цар дІайовзийт РСФСР, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советашкеи моттигерча Советашкеи хоржамаш дарах йола Положени, вай мехкарчеи довзол арахьарчеи политически вахарах лаьца лекцеш еш, беседаш ю агитатораша, боахама гІулакхех, цунна укх шера хьалхашка латтача декхарех дувц харжархошта.

Бийса яххалца болх беш хул укхазара агитпункт. Сайрийна балхара боагІаш чуэттача харжархошта деша керда газеташ, журналаш хул, хьашт долча дешаех лаьца жоп дала кийча хул дежурство дІахьош вола агитатор.

Дукха болх бу агитатораша десятидворкашка, производственни участкашка а ухаш наха юкъе массово-политически болх чакхбоахаш. Белгалбе боагІаш из болх къаьстта дика лелабу агитатораш С. Бибулатова, М. Шаповалова, С. Бритикова.

С. БЕРДОВ.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ЦЕМЕНТНИ ЗАВОД ХЬАЛЪЕЧА ДИКА КЪАХЬЕГАРЦА БЕЛГАЛБАЬННАЧА БОЛХЛОШТА СССР ОРДЕНАШИ МЕДАЛАШИ ЯЛАРАХ ДОЛА СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Нохч-ГІалгІай цементни завод хьалъеча дика толамаш дахарах совгІаташ лолда:

Ленина орден

Бабоченко Дмитрий Яковлевича — № 7 йолча специализировании треста Грозненски монтажни управлене слесарий-монтажникий бригадира.

Октябрьски революце орден

Орзимова Яхийна — Нохч-ГІалгІай гІишлошъяра управлене 3-ча гІишлон-монтажни управлене штукатур-маляра.

Плотников Анатолий Александровича — Нохч-ГІалгІай гІишлошъяра управлене 3-ча гІишлон-монтажни управлене плотникий бригадира.

Къахьегама ЦІеча Байракха орден

Бондаренко Владимир Денисовича — «Союзпромэкскавация» треста Грозненски спецуправлене бульдозера машиниста.

Висков Алексей Сергеевича — Нохч-ГІалгІай гІишлошъяра управлене механизаце управлене гусенични крана машиниста.

Гойгов Іабдул-Хьамида Русетема — Нохч-ГІалгІай гІишлошъяра управлене начальника заместитела.

Джамбеков Хизира — Нохч-ГІалгІай цементни завода автомобила водитела.

Дудаев Канба — Нохч-ГІалгІай гІишлошъяра управлене № 3 йолча гІишлон-монтажни управлене арматурщикий бригадира.

Ефремов Николай Лаврентьевича — № 7 йолча специализировании треста Грозненски монтажни управлене слесарий-монтажникий бригадира.

Захаров Федор Яковлевича — «Кавэлектромонтаж» треста грозненски монтажни управлене начальника заместитела.

Керимов Муса Абдурахмановича — КПСС Нохч-ГІалгІай обкома секретара.

Коваленко Виктор Васильевича — СССР монтажни лаьрххІа долчеи балхий министерства Къилбаседа-Кавказски производственно - распорядительни управлене (Ростовски область) начальника заместитела.

Мангаев Ваха Дугушевича — Нохч-ГІалгІай гІишлошъяра управлене № 3 йолча гІишлон-монтажни управлене каменщикий бригадира.

Охрименко Иван Филипповича — № 7 йолча специализировании треста керттерча инженера заместитела, гор. Москва.

Панков Александр Николаевича — СССР промышленни гІишлошъяра министра заместитела.

Пирогова Александра Николаевнайна — Нохч-ГІалгІай гІишлошъяра управлене № 3 йолча гІишлон-монтажни управлене штукатурий-малярий бригадира.

Соломатин Виктор Михайловича — № 7 йолча специализировании треста Грозненски монтажни управлене керттерча инженера.

Тарамова Разят Халадовцайна — Нохч-ГІалгІай гІишлошъяра управлене № 3 йолча гІишлон-монтажни управлене каменщицана.

(ДІахододар хургда).

ПХЕ ШЕРА ЗАДАНИ КХОАЧАШЪЯЬЙ

Доккхий социалистически декхараш тІаийцад Нохч-ГІалгІай респотребсоюза производственни комбината болхлоша цхьоалагІча Майна, иштта сийлахь йоккха Котало яьккха 30 шу дузача дезача денна къахьегама совгІат кийчдара. Шерра социалистически яхь йоаржаяьй комбината цехаша, участкаша, бригадаша. Яхьо кердача къахьегама толамашка кхувл уж. Товарни продукци арахецарен из маьхала яккхарен биъ бетта план 22 апреле кхоачашъяьй комбината коллективо. Укх юкейисача хана планагІа лаьрхІачул совгІа арахецаргъя 60—70 эзар сома маьха товарни продукци. Къахьегама овсарле лакхъяра йола пхе шера задани кхоачашъяьй цо.

Планал совгІа продукцена реализаци ярах, арахецача продукцега дІабода мах лохбарах, бедал, электроэнерги кхоярах пятилетка шерашка пачхьалкхенна заданел совгІа 270 эзар сом пайда баьб. Шийи пхе шера план август бутт боалехьа кхоачашъе лерхІ комбината коллективо. КПСС XXV съезда сийна шу чакхдалалехьа планал совгІа арахеца лерхІ цо миллионаш сома маьха продукци.

Къаьстта дика къа а хьегаш социалистически яхье хьалха латтачарех я Арсамерзоев Ваха, Чингариев Салман керте латта шин цеха коллектив. Товарни продукци арахецара шоай пхе шера задани 22 апреле кхоачашъяьй цар. Ер шу чакхдалалехьа планал совгІа арахецаргъя цар ши миллион сома маьха товарни продукци. Комбината карара кара теха Іе байракх яьккхай Чингариев Салмана кулгалдеча коммунистически къахьегама сийлен цІи лелаеча цеха коллективо. Цига хьинаре къа а хьегаш шоай пхе шера задани кхаь шера кхоачашъяь ба бригадай бригадираш Клюева Рима Степановна, Арутюнова Мария Сатуровна, Докучаева Екатерина Ивановна, Героева Тамара, Инаркаева Сарсар, кхы дуккха бараш а. ХІара сменагІа цаІ-ах норма кхоачашъю цар.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ДІАЮВШ Я ХЬАЖКІАШ

Шерра доаржадаь дІахьош ла кхашкара балхаш «Грозненский-шоллагІча» совхозе. Деррига балхаш агротехнически дикагІйолча хана чакхдаха гІерташ къахьегаш ба совхоза механизатораш, кхыбола болхлой.

ДІайийна яьннай 390 гектара тІа кенаца цхьана горох, 70 гектара тІа кен, бІаь гектар горох, 110 гектара тІа генараш, цхьан шера а дукххача шерашка а тІаювла баьцаш, кхыйола культураш.

ХІанз бІаьсти ювча культурех керттера яр — хьажкІаш дІаювш ба совхоза механизатораш. Силоса, баьццарча доакъара лаьрхІа боахама шин ззенос укх шера 1126 гектара тІа кхеергья из культура. Агротехника бокъонаш лора а еш хьажкІащ ма-мотта сихагІа дІайийна яха безам болаш тІагІертта болх беш ба механизатораш. ХІанзле 524 гектара тІа дІайийна яьннай из культура. Фуца цхьана минеральни удобрени тосс.

ХьажкІаш дІаюаш къаьстта дика къахьег звеньевойс Мадалов Адлана, тракториста Кидаев Ахьмада. Балха норма кхоачашъера лаьрхІача 130—140 процент кхоачаш ца еш ди дІадахийтац царех хІаране.

Кхашка деча балхашка хьожаш, нийсденна кхоачамбоацараш дІадаха механизаторашта, кхыча болхлошта новкъостад деш дукха ду совхоза специалисташа, къаьстта керттерча агронома М. И. Мымрикова, Іуйрийна дена боад къовлабаллалца кхашка ва из.

Дика пайда эц совхозе хьуаькъам алсамбаккха йиш хулийтача лоархІамеча торонах — хий диллара. Гурахьа йийнача, кхыча культурашта лаьтта чудуийташ догІан хьисапе хий детта бархІ установка я хІанз совхоза кхашка болх беш.

Шоай декхараш тІеххоачашду цу установкаш тІа болх беш болча механизаторацa Е. Головина, С. Копаева, Р. Умарова, М. Кожухара.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) «Грозненский шоллагІа» яхача совхоза керттера агроном М Мымриков, звеньевой А. Мадалов, тракторист А. Кидаев; аьттехьа — цу совхозе хьажкІаш дІаювш ба механизатораш.

М. МАГОМЕТОВА текст.
В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

Цхьоалагӏча майна сийленна пакъабахара, Сийлахь-йоккха котало яьккха 30 шу дузача цӏейна къахьегама совгӏат кийчдара шерра социалистически яхь йоаржаяьй Горячеводски бурув тохара балхий управлене бурувдеттараша. Цу яхье хьалха латтачарех я № 110 йолча буровой коллектив. Квартала план тӏеххкоачаш я яь, планал совгӏа массехк бӏаь метр бурув техар цо. Уж къахьегама толамаш кхы а дикагӏа хилийтара къахьегача бригадо апрель бетта заданегӏа тоха дезаш хинна 250 метр бурув хьалхарча ах бетта теха дәьккхар. ХӀанз 10 дюймови эксплуатационни колонна Ӏочуйохнйташ я бригада.

Уж толамаш доахача къаьстта дика къахьегарӏа белгалбьына ба бурувдеттараши цар гӀончийи Исаев Виктор, Нинаев Лаьча, Вахаев Ширвани, Макаров Владимир, Токуев Мовлад, электромонтер Васильев Владимир, кхыбараш.

СУРТА ТӀА: буровой мастер В. Исаев КПСС ЦК Пленума соцам бешаш ва бригадерча болхлошта.

И. ПЛИЕВА сурт.

МЕХКДАЬТТАХОЙ ТОЛАМАШ

Планал совгӏа 5 эзар тонн мехкадаьтта даьккхад «Старогрознефть» НГДУ мехкадаьттахоша укх шера хьалхарча квартале. Цунах 2660 тонн дар шоай чота тӏа дӏаяздаьд № 4 йолча районни инженерно-технологически службас.

Укх бетта управлене мехкадаьттахоша къовсам лоаттабергба кхо эзар тонн мехкадаьтта даьккхара, — йоах инженерно-технологически служба воккхагӏа волча инженера Мишутин Геннадий Михайловича, — цунах 1570 тонн № 4 йолча инженерно-технологически службас а доаккхаш. Гаргакхоачаш латтача 1 Маеи фашистски Германи эшаяь 30 шу дизарей цӏей сийна оаха баьккха толам хургба цунах.

Брагунски Правобережни яха дукха мехкадаьтта доалла скважинаш вӏаши гаьна ухке а царех хӏаранена лерттӏа гӏулакх де низ дӏаккхоач мехкадаьттахой, хӏара скважинас махулла дукхагӏа мехкадаьтта лургдола гӏулакх вӏаштӏехьдаккха гӏерт уж. Цунца цхьана къовсам лоаттабу мехкадаьтта даьккхарга дӏадодар кӏезигдара а.

Хьинаре къахьегаш ба мехкадаьтта доаха операторащ Шахбиев Ноха, Андриади Алексей, Докиев Мамед, Эскиев Ӏийса, Загилова Люба, иштта кхыбараш. Шоашкара масал а телаш цар тӏехьабоах кхыбола мугӏарера болхлой.

Говза вӏаштӏехьбаьккхаб мехкадаьтта дӏаэцарей, из кийчдарей, тӏаккха дӏаахийтарей служба болх комсомольца инженер-технолога Саранчук Якова. Укхаза мехкадаьттахоша хьа мел даьккха мехкадаьтта мехкадаьттапарке кхоач, цига сов йола хӏамаш дӏа а къоастаьйй лаккхерча сортах долаш Грозненски мехкадаьтта чакхдоахача заводашка дӏакхоачийт.

В. И. Ленин ваь 105 шу дизара сийна 19-гӏча апреле хиннача субботнике шоай балха моттигашка къахьегаш хилар мехкадаьттахой. Уж хилар мехкадаьтта оборудовани тоаеш, служебни бытовой помещенешка а царна гонахьарча моттигашка а порядок оттаеш, коашка гаьнаш дӏайогӏаш, кхыдола балхаш деш. Цу дийнахь шоашта доагӏа алапи пятилетка фонда юкъехьоргда мехкадаьттахоша.

А. ТИЩЕНКО.

МАШИННАЬКЪАХОЙ — КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

Укх шера хьалхарча квартале 756 эзар тонн беза мухь тӏабола поездаш дӏа-юха йигай грозненски машиннаькъахоша. Фашистски Германи эшаяь 30 шу дизара сийна депо болхлоша кийчдеча къахьегама совгӏаташта шоай дакъа юкъеднхьад цар — планал совгӏа 330 эзар тонн мухь дӏа-хьа бихьаб.

Бӏаьш эзараш тоннаш мухь дӏабахьа безаш хул апрель бетта хӏара дийнахь. Шоллагӏча квартала кхоачаш бутт а баьннабац, цхьабакъда хӏанале планал совгӏа 50 эзар гаргга тонн мухь дӏабихьа яьннай локомотивни бригадаш.

Поездной диспетчераша, вагонникаша, локомотивни бригадаша укх деношка социалистически яхь йоаржаяьй беза мухь бахьаш йоагӏа поездаш сихагӏа чаккхьлийтара.

Грозный яхача станце движенеша хӏара дийнахь 12—14 беза мухь тӏабола составаш вӏашагӏьехк, уж дӏаккхачийта езача моттигашка графикал хьалха дӏаюг локомотивни бригадаша.

Дика рейс чакхъяьккхар укх деношка тепловоза машинист Магомадов Валид керте латтача локомотивни бригадо. Нормал 946 тоннал безагӏа мухь тӏабола поезд Грознера Артезиане дӏаккхоачайир бригадо. Цигара юхабоагӏаш нормал 400 тонн езагӏа йола состав йоалайир локомотивщикаша. Нормал 1073 — 1200 тонн езагӏа йола поездаш дӏа-хьа йигай Прейщеголов Вячеслав, Глущенко Василий, Вагнер Николай, Садовниченко Николай, кхыбараш керте латтача локомотивни бригадаша.

***

Грозненски локомотивни депо кӏезига бац тепловозий классни машинисташ.

Царех цаӏ ва Грозненски къахьегамхой депутатий городской Совета депутат вола коммунист Потемкин Виктор Петрович. Поездаш лехкара говзанч, дизельни доагора кхом беш хилара тарра вовз из новкъосташта. Мухь дӏа-хьа бигара планови заданеши социалистически дехкараши хӏара бетта тӏеххкоачашду из керте латтача бригадо. Сийлахь-йоккха Котало яьккха 30 шу дизара сийна яьржача яхье хьалха латт машинист.

Депо коллектива хьалхашка ший дехкар кхоачашдаьд Виктор Петровича. Селхан поезд дӏа а йига цӏавеча укх тайпара йоазув даьд цо маршрутни листа тӏа: «Рейсах сона доагӏар коммунистически субботника чота тӏа хургдолаш пятилетка фонда юкъедахийтар дех аз».

Грозненски къахьегамхой депутатий городской Совета депутат хиларца а дика вовз из тепловозникашта. Еррига ший мукъа ха депутатски дехкараш кхоачашдара гӏулакха дӏалу Виктор Петровича. Тепловозникаша а харжархоша а чӏоагӏа сий ду цун. Из даим наха юкъе, массанена бӏаргагуча хул. Цунца нийслу къахьегача а общественни балха а. Партийни профсоюзни организацеша, администраце даим хеставу из. ХӀаьта из ца доагӏаш дац.

Укх деношка машиннаькъа отделенера дог гӏоздоаккхаш кхаъ кхаьчар. Отделенеи райпрофсоюза президиумей кулгалхоша машиннаькъа Грозненски отделене «ДикагӀа вола тепловоза машинист» яха цӏи елар цунна.

Г. АНОХОВ.

Укх сурта тӏа шоана бӏаргагуча мехкарашта шолхаленца доккха цӏей хилар революце баьчча В. И. Ленин ваь ди — 22 апрель.

Дика дешарах, школа вахаре хьинаре дакъа лацарах цу дийнахь уж дӏанийцар Ерригсоюзни Ленински Коммунистически Кагирхой Союза мугӏарашка.

СУРТА ТӀА: керда комсомольски билеташ хьайда Т. Гаврилова, Ф. Ужахова, М. Черницева.

Е. ЕЛИЗАРОВА сурт.

ЙОККХАГӀЙОЛА МАСТЕР

Февраль бетта тӏеххьарча деношка дар из. Республика массанахьара баьхкача кхалнахах тӏаьк аьнна хьалйизаяр Грознерча Ленина цӏерагӏча культура Двореца йоккха зал. Производстве хьалха латтача кхалнаькха республикански слет яр цига. «Пятилетка тӏеххьарча шера — тӏехдика къахьегам» яха дош дар кхалнаха шоай слете дийцар.

Царна юкъе яр Аушева Махьмада Лида а. ИйслагӀа пятилетка толамца чакхъяккхара шоай завода коллективо лоаттабеча къовсамах, шоай предприяте къахьегача наха юкъе дукха кхалнах хиларах, КПСС Центральни Комитето партега, советски халкъага даьча Кхайкарала жоп а луш шоай коллектива пхе шера план 5-ча декабре кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаярах дувцар цо. Цига цунга ладувгӏаш вагӏаш сона дагаухар дӏадаха шу чакхдоалаш Лидас болх беча заводе се хинна ха.

...Делкъийна перерыв дӏайолаеннаяр заводе. Массехк минут хьалха кхехкаш хинна къахьегама вахар цхьан юкъа сецадар. СалоӀаш яр цехашкара станокаш. Цу хана шоай участкерча болхлошца аргӏанара беседа дӏахьош яр Лида.

— Новкъостий, —йоахар цо. — Массехк ди даьлча чакхдоал пятилетка диълагӏа, къоастамбу шу. Берригача Советски наха сана доккхий толамаш даьха накъа доаккхх из вай коллективо а. Сийленна кхоачашдаьд цо шийна хьалхашка оттадаь дехкараш. Цо вай дог хьест. ХӀаьта хӀаваарча хана юкъетта а дикагӏа лоархӏам болаш да арахецача продукце дикал лакха хилар. Мехка миллионаш бовзар девиз а хинна дӏаэттах дукхагӏа, дикагӏа, дӏадолаш кӏезигагӏа болаш продукци арахецилга. Иштта я вай девиз а. Цудухьа вай участке нийсдалийта йиш йолаш дац къахьегама дисциплина телхаелга, цхьаккха тайпа а сакхат долаш продукци арахецилга, йоахар цо.

Участка болхлошцара беседа чакхъяьлар мастера. Юха а кхехка доладелар шовзткъе кхоалагӏча цехера къахьегама вахар. Дӏа-юха, хьала болх беш боахкача наха, къаьстта керда балха баьхкачарна тӏа-йодаш цар балхага хьожаш яр Лида.

Мастера дехкараш бехктокхаме да. Цунна дика йовза еза производство, цо нахадаш къовсам лоаттабу производстве брак ца хилийтара, новкъостал ду наьха балха говзал лакхъяра. Мастер — из участка коллектива кулгалхо, воспитатель, хьехархо.

Дукха ха йоаццаш «Производстве мастерий лоархӀам лакхбара химически мехкдаьттан машиностроене министерства беча балха хьакъехьа» КПСС Центральни Комитета тӏаийцача соцама тӏа белгалдаьккхад мехка экономика дегӏайоалаяра, производства луш бола пайда лакхбара, къахьегама овсарле айяра, продукце дикал лакхъяра парте XXIV-ча съездо хьалхашка оттадаь дехкараш кхоачашдара, къахьегама коллективай кулгалхой бола мастераш боккха лоархӀам болаш хилар. — Цу соцамо кхы а доккхагӏа дехкараш хьалхашка оттаду тхона, — йоах Аушевас. Хьалхагӏарчул а лакхлу тха бехктокхам. Цудухьа лаьрхӏад ва а тха заводерча кхыча мастераша а тхоай болх кхы а дикагӏа къахьегаш кхоачашбе.

Бакъдар аьлча, хӀанз дукхьал мастер хинна Ӏац Лида. Дукха ха йоаццаш йоккхагӀа йола мастер яьй цех. ХӀаьта, сийленца кхоачашду цо из дехкар а.

Шоай предприяте эттара дикагӏбола мастераш бувцаш хьалхарчарца боккхагӏа болча мастерий Евкуров Ӏийсай, Щербинина Таиса Ивановнай, Аушева Лидай цӏераш яьхар «Электроинструмент» завода керттерча инженера, ноа. Таймасханова. Уж ба шоай болх дика ховш бола къахьегама коллективай кулгалхой, аьлар цо. Уж керте латтача коллективаша доахача толамаша дика хьохьокх из. Цхьаккха а бутт дӏабодац производственни план цар кхоачаш ца еш. Иштта укх шера хьалхарча шии бетта план 105 процент кхоачашъяьй Евкуров Ӏийса керте латтача механически цеха коллективо. ТӀеххкоачашъяьй квартала план. Цул тӏехьа йисаяц Лидас кулгалдеча участка коллектив а.

Доллача хӀаманна кӀоарга уйлаш еш, дог тийша а йолаш Лидас болх бендаь вӀаштӀехьдоал коллектива иштта толамаш даха. Шоай производство кхы а дикагӀа, кӀоаргагӀа йовзара дукха деш технически литература а. ХӀаьта зӀамига моттиг дӀалацац цу хьинар долча кхалсага балха тӀа юкъарча вахаро а. Даим а новкъостий хьашташ кхоачашдара оарцагӀйоал наха къахьегама, интернациональни, атеистически кхетам луча хьинаре дакъа лоацаш йола коммунист Аушева. Массехказза херже хиннай профсоюза завкома членалла, халкъа суда заседателалла. Из я башха-дика агитатор. ХӀаьта, Нохч-ГӀалгӀай АССР-а Лакхехьарча Совета депутат ше хиларах тарра дукха ха къахьегаш дӀалу цо харжархой наказаш кхоачашдара.

Атта дац иштта юкъарча вахаре хьинаре дакъа а лоацаш йоккхагӀа йолча мастералла болх бе. Дукха къахьегам, ха, хьа дӀабехаш болх ба из. Цу духьа ший деррига а хьинар, опыт, говзал дӀателаш къахьег цо. Ший къахьегама вахар дӀадоладеннача хьалхарча шера денз моллагӀа хало хьалхашка отте а бӀу, къожабаь юха тӀехьашка ца йоалаш хьалхашкахьа гӀа баха Ӏамаро тӀо ду цунна укхаза а хьалхашка увтта халонаш эшае. Къахьегамцара безам боккха болаш, цун сийдеш хиннай массаза а. ХӀаьта лоаца бац Лидай къахьегама никъ а...

Духхьашха из болх беш хиннай баракъаш тегача ателье, цул тӏехьагӏа цо къахьийгад штапельни хьоаса беча заводе, кирпични заводе, маслозаводе, Цхьабакъда, миччахьа ше болх бойя а сийлеца кхоачашдаьд хьалхашка лаьтта дехкараш. Из хьагойт цу предприятешка цо болх баьча кхойтта шера Аушевай къахьегама книжка тӏа дӏа а яздеш яьхача дукхача баркалаша, тийннача Сийлен грамоташа, ахчан совгӏаташа. ХӀаьта ер шийттлагӏа шу да город Назранерча Ахриев ГӀапура цӏерагӏча «Электроинструмента» заводе цо болх бу а.

— Цехерча дикача новкъосташа гӏо дарах лоацачча хана караерзайир аз говзал. ТӀаккха дукха ха ялалехьа бригадиралла хьожайир со.

Кхаь шера хилар Лида цу цехе бригадир. Цу юкъа дукхача кхалнаха дӀаӀомайир цо ший говзал. Дика тоайир бригада дисциплина, балха хьокхамаш. Укхаза хьагойтар цо ший дика кулгалхо, организатор, воспитатель хургйолга. Цига болх беча хана из деша ягӀар кагирхой сайрийчарча школе. Атта дацар болхи дешари вӀаши тарде. Цул совгӏа диъ бера нана а ма ярий из. Дукха гӏулакхаш де дезар цӏагӏа. Бакъда, уж еррига халонаш эша а еш цо йистеяьккхар итт класс.

Доккха хьинар долаш саг я Аушева, — йоах завода парткома секретара Точиев Руслана. ХалагӀча, бехктокхамегӀарча участке я из йоккхагӀа йола мастер. Шийна из болх тӀабуллаш предприяте кулгалхой шийх бенна тешам гӀулакхаца бакъбу цо.

Доккхал деш дувц Лидас шоай предприятех. Вешта, из я а я доккхал де йиш йолаш. Доккхий хувцамаш хиннад заводе укх тӀеххьарча шерашка. ИйслагӀа пятилетка чакхйоалача укх шера итт миллиоп гаргга сомага дӀаккхоачаргья цига арахеца продукци. Иштта городе Назране меттел— республике гӀолла а йоккхагӀчарех цхьа предприяти хинна дӀаэттай из завод. Советски Союзе гӀолла яхийта ца Ӏеш доазол дехьарча ткъеста мехка дӀаухийт цу заводе арахеца продукци.

Кхы а доккхагӀа да завода коллективана укх шера хьалхашка оттадаь дехкараш.

Из-м кхыча бесса хила а дагӀац, — йоах Аушева Лидас.— 1975 шера планови заданеш кхоачаши тӀеххкоачаши яр духьа, производства эффективность лакхъяр духьа, пятилетка толаме чакхъяккхар духьа, шерра социалистически яхь йоаржаяра тӀахьийхаб советски нах КПСС Центральни Комитето ший Кхайкарал тӀа. Цу кхайкарала жоп а луш доккхий дехкараш хьалхашка оттадаьд тха завода коллективо а. Царех керттердараш да пятилетка ханал ткъаь ялх ди хьалха кхоачашъелга, укх шера планал совгӏа кхо бӀаь эзар сома продукци арахецилга, къахьегама овсарле планал дикка лакхъелга, иштта кхыдараш. Цу дехкараша кхы а дикагӏа къахьега дехкарийла ю тха участка коллектив а.

Ала деза дика дӀадоладаьд наьсархоша ер шу. ДӀабэхача кхаь бетта план тӀеххкоачашъяьй цу завода коллективо. Укхазарча тӀаь итт гаргга саго болх бу 1976 шера чотах. ХӀаьта коллективе хьалхарча мугӀаре йолаш хьайоагӀа башха - дика мастер, кулгалхо, организатор, воспитатель, коммунист Аушева Лида.

Ю. КУРСКИЕВ.

СОВГӀАТАШ ДАЬКЪАЛА ХИЛДА!

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ ЯЛАРАХ ДОЛА НОХЧ-ГӀАЛГӀАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

1974 шера 18 январе арадаьннача СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указага хьежжа дукххача шерашка цӏена къахьегарах а къахьегаме карагӏдаьннарий мах беш а СССР Лакхехьарча Совета Президиума цӏерагӏа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла укх новкъосташта:

Акаевская Антонина Кирилловнайна — 3-ча городской больница лора.

Алексашин Александр Сергеевича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо такелажника.

Амелин Николай Гавриловича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа - Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо бригадира.

Аношина Александра Дмитриевнайна — Грозненски главпочтамта почтови бувзама оператора.

Анцев Павел Григорьевича— Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо бригадира.

Анцупов Николай Тихоновича — «Сунжанефть» мехкдаьттен гази йоахача управлене электромонтера.

Бабенко Петр Андреевича— «Красный молот» завода слесара.

Бабушкин Сергей Александровича — «Красный молот» завода воккхагӀволча мастера.

Батаева Ташу Батаевнайна — «Родина» яхача совхоза болхлочоа.

Бережнов Иван Ивановича— «Красный молот» завода токара.

Бирюкова Мария Ивановнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа - Кавказа машиннаькъа Грозный станце уборщицана.

Бирюцкой Николай Васильевича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа - Кавказа машиннаькъа Грозный станце керттерча конструктора.

Борзенко Василий Ивановича — «Сунжанефть» мехкдаьттен гази йоахача управлене оператора.

Борзилов Михаил Ивановича — «Красный молот» завода токара.

Ботвинкин Максим Ефремовича — «Красный молот» завода сталевара.

Братчик Демьян Павловича— Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа вагонни депо слесара.

Бурняев Валентин Варламовича — Карабулакски бурув тохара балхий управлене керттерча инженера.

Варич Зинаида Парфирьевнайна — «Красный молот» завод земледела.

Войшицкий Иван Фомича — «Красный молот» завода № 4 йолча цеха начальника.

Волов Илья Марковича — «Красный молот» завода № 4 йолча цеха начальника заместитела.

Вороничев Андрей Ивановича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце плотника.

Гершкарон Арон Ефремовича — «Родина» яхача совхоза бригадира.

Гисаева Клавдия Петровнайна — «Родина» яхача совхоза болхлочоа.

Гончаров Иван Михайловича —Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо бригадира.

Гончаренко Григорий Николаевича — Карабулакски бурув тохара балхий управлене электромонтера.

Гончарук Григорий Григорьевича — Карабулакски бурув тохара балхий управлене электромонтера.

Гриненко Василий Петровича — Карабулакски бурув тохара балхий управлене электромонтера.

Девотченко Василий Сергеевича — «Красный молот» завода мастера.

Долженков Роман Никифоровича — «Красный молот» завода мастера.

Евдощенко Андрей Михайловича — Карабулакски бурув тохара балхий управлене грузчика.

Емельянов Георгий Михайловича — «Сунжанефть» мехкдаьттен гази йоахача управлене оператора.

Емельяненко Константин Давыдовича — «Красный молот» завода мастера.

Емельяненко Евгений Ивановнайна — «Красный молот» завода комплектовщицана.

Ерош Петр Ефтеевича — «Сунжанефть» мехкдаьттен гази йоахача управлене оператора.

Ильичев Михаил Осиповича — Грозненски почтамта слесара.

Именова Мария Гавриловнайна — Грозненски почтамта почтальона.

Иодис Виктор Петровича— «Красный молот» завода мастера.

Иодис Алексей Дмитриевича — «Красный молот» завода мастера.

Исаков Трифон Фомича — «Родина» яхача совхоза хьехочоа.

Каратаев Борис Николаевича — мехкдаьтта, химически, газови промышленноста болхлой профсоюза обкома технически инспектора.

Карпович Леонид Ефимовича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо слесара.

Катасонов Андрей Дмитриевича — Карабулакски бурув тохара балхий управлене инженера.

Керсман София Семеновнайна — Нохч-ГӀалгӀай шурий промышленноста объединене контролера.

Кириленко Василий Михайловича — 3-ча городской больница лора.

Кисилева Ирина Михеевнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа - Кавказа машиннаькъа Грозный станце йоккхагӀйолча мухьаш дӀа-юха телачоа.

Козарезов Аркадий Ивановича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо воккхагӀволча вагонашка хьежачоа.

Колесников Николай Кондратьевича — «Красный молот» завода керттерча конструктора заместитела.

Кондрашов Федор Алексеевича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски цаькъа дистанце бригадира.

Коростелева Анастасия Ивановнайна — «Красный молот» завода крановщицана.

Корниенко Валентина Дмитриевнайна — «Красный молот» завода модельщицана.

Лашинская Анда Соломоновнайна — «Красный молот» завода керттерча металлурга.

Ларионов Евгений Павловича — «Красный молот» завода керттерча технолога заместитела.

Линов Алексей Алексеевича — «Красный молот» завода электродчика.

Литвинов Алексей Андреевича — «Родина» яхача совхоза шофера.

Лопачева Ольга Корнеевнайна — къахьегамхой депутатий Старопромысловски районни совета исполнительни комитета общи отдела заведующена.

Лыкова Елизавета Александровнайна — Грозненски почтамта оператора.

Костюченко Василий Терентьевича — «Сунжанефть» мехкдаьттен гази йоахача управлене электромонтера.

Куланов Георгий Федоровича — «Сунжанефть» мехкдаьттен гази йоахача управлене кузнеца.

Мазенна Таисия Николаевнайна — Грозненски почтамта оператора.

Макаренко Неонила Антоновнайна — 3-ча больница медицински сестрайна.

Макарова Анна Дмитриевнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо слесара.

Мамошина Нина Андреевнайна — «Красный молот» завода стерженщицана.

Макшаева Клавдия Петровнайна — КПСС Старопромысловски райкома общи отдела заведующена.

Марфутин Владимир Алексеевича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо кочегара.

Матек Николай Деомидовича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо вагонашка хьежачоа.

Мельников Илья Михайловича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо хӀамаш кара дӀа-юха кхухьачоа.

Мельников Георгий Семеновича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо хӀамаш кара дӀа-юха кхухьачоа.

Митусов Алексей Петровича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце поездаш вӀашагӀехкачоа.

Мицкевич Пелагея Ивановнайна — Грозненски почтамта оператора.

Мосякин Константин Николаевича — «Красный молот» завода воккхагӀволча инженера-технолога.

Мочалов Павел Игнатьевича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо болхлочоа.

Мужурьянц Каспар Аршаковича — «Красный молот» завода мастера.

Наливайкин Леонид Максимовича — Грозненски производственни швейни объединене электрика.

Наумова Мария Гавриловнайна — 3-ча городской больница лора.

Недогонов Иосиф Андриановича — «Родина» яхача совхоза шофера.

Никифоров Кузьма Сергеевича — «Красный молот» завода мастера.

Новицкая Мария Андреевнайна — Грозненски почтамта почтальона.

Новосельцева Татьяна Петровнайна — Грозненски почтамта оператора.

Носков Василий Тимофеевича — «Сунжанефть» мехкдаьттен гази йоахача управлене оператора.

Овсянникова Анастасия Ивановнайна — «Красный молот» завода электродчицана.

Одинокова Вера Григорьевнайна — Грозненски почтамта почтальона.

Окропиридзе Тамара Ивановнайна — Грозненски производственни швейни объединене ручницайна.

Олейников Иван Петровича — «Родина» яхача совхоза шофера.

Орлов Степан Терентьевича — «Сунжанефть» мехкдаьттен гази йоахача управлене вышкомонтажника.

Орнин Антон Георгиевича— «Красный молот» завода мастера.

Осокин Вячеслав Ивановича — «Красный молот» завода мастера.

Охонько Степан Константиновича — «Красный молот» завода воккхагӀволча инженер-конструктора.

Павлова Екатерина Евстафьевнайна — 3-ча городской больница санитаркана.

Панкова Антонина Ивановнайна — 3-ча городской больница медицински сестрайна.

Петухов Дмитрий Панфиловича — «Сунжанефть» мехкдаьттен гази йоахача управлене бурильщика помощника.

Пимичев Дмитрий Трофимовича — «Красный молот» завода шлифовщика.

Подкальзина Анастасия Георгиевнайна — Карабулакски бурув тохара балхий управлене кузнеца подручнена.

Постоянкина Зинаида Семеновнайна — Къилбаседа-Кавказа магистральни нефтепроводий управлене мехкдаьтта хьаьзара йолча мастера.

Протачанский Иван Ивановича — «Красный молот» завода токара.

Прыщенко Василий Мефодьевича — «Красный молот» завода разметчика.

Рабодзеева Нина Алексеевнайна — Грозненски опытно-экспериментальни завода керттерча бухгалтера.

Ревиков Александр Сергеевича — «Красный молот» завода слесарь-сборщика.

Ржевски Николай Трофимовича — «Красный молот» завода токара.

Рыгачева Александра Гавриловнайна — «Родина» яхача совхоза болхлочоа.

Родионова Любовь Ивановнайна — «Красный молот» завода шихтовальщицана.

Рамазанов Ризвана — «Красный молот» завода слесара.

Рудова Мария Андреевнайна — Грозненски почтамта почтальона.

Рыбалкин Алексей Матвеевича — «Красный молот» завода измерительни лабораторе начальника.

Сазонова Мария Михайловнайна — Грозненски производственни швейни объединене швея-мотористкана.

Сазонов Павел Андреевича — «Сельхозтехника» дӀа-юха телача механизировании колонна техника кхерамаленна волча инженера.

Савченко Николай Михайловича — «СевКавметаллоснабсбыт» склада Грозненски контора грузчика.

Семенов Михаил Афанасьевича — «Красный молот» завода общежите воспитатела.

Сергеев Василий Кирилловича — «Сунжанефть» мехкдаьттен гази йоахача управлене электромонтера.

Симков Александр Захаровича — Карабулакски бурув тохара балхий управлене воккхагӀволча инженера.

Соболев Николай Андреевича — «Красный молот» завода керттерча конструктора.

Солтамаков Мехти Бексултановича — Нохч-ГӀалгӀай гӀишлон управлене № 1 йолча гӀишлон-монтажни управлене профсоюза построечни комитета председатела.

Сунгурова Мария Петровнайна — 3-ча городской больница санитаркана.

Ткачева Елена Андреевнайна — Грозненски почтамта почтальона.

Тимашук Надежда Ивановнайна — «Красный молот» завода керттерча бухгалтера.

Томенко Ольга Алексеевнайна — Грозненски почтамта оператора.

Тонкогубов Дмитрий Ильича — Карабулакски бурув тохара балхий управлене буровой начальника.

Тычинин Василий Ильича — «Красный молот» завода разметчика.

Фоменко Григорий Васильевича — «Красный молот» завода дежурни инженера.

Фурсина Александра Ильинична — Грозненски почтамта оператора.

Хадайнатов Николай Николаевича — Грозненски почтамта оператора.

Хаустов Василий Яковлевича — «Красный молот» завода мастера.

Хачатуров Александр Авакасовича — «Красный молот» завода слесара.

Цицкиев Магомет Заурбековича — Грозненски швейни производственни объединене вахтера.

Чередникова Мария Кирилловнайна — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозный станце вагонни депо аппаратчика.

Чернышева Мария Ивановнайна — Грозненски почтамта телеграфисткана.

Чибизов Михаил Григорьевича — «Красный молот» завода слесара-инструментальщика.

Чижик Мария Ивановнайна — «Красный молот» завода берий беша заведующена.

Чурилов Яков Ильича — Ленина орден лелаеча Къилбаседа-Кавказа машиннаькъа Грозненски наькъа дистанце обходчика.

Шадрина Галина Ивановнайна — Грозненски почтамта почтальона.

Шкатула Юрий Петровича— Грозни станце вагонни депо вагонашка хьожачоа.

Яковлев Федор Илларионовича — «Старогрознефть» мехкдаьттен гази йоахача управлене оператора.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. Х. БОКОВ.

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Г. СКЛОКИН.

г. Грозный, 1975 ш. 16 апрель.

Колхозхойи совхозий болхлойи! ТIаглертте вIаштIехьдаккха лаьттанцарен хьайбашкарен йоала продукци дукхагIа яккхарах паччахьалкхенга йоккхарах оттаяь пятилетка заданеш кхоачашъелга! Къовсам лоаттабе бIаьсти кхашка ду балхаш тIехдика чакхдахар духьа, 1975 шера лакха хьувкъам кхебар духьа!

(1975 шера 1 Майна хетадаьча КПСС ЦК ТIахьехамашца).

ЛАЬТТА ЛЕЛАДАРА КУЛЬТУРА ЛАКХЪЯР ДУХЬА

ЛАЬТТАНА IУНАЛ ЭШ

Лаьтта леладара культура хьахьокхаш йола эггара хьалхара белгало я цо лакха хьувкъам балар.

Массехк боахам ба вай республике «Лаьтта леладара культура лакха йола боахам» аха сий дола цIи енна.

Уж малагIа боахамаш да э цар балха опыт миштай а кIеззига лохехьа дувцаргда вай, хIаьта хIанз са безам бар кхай йистош аьхай, гербицидаш а теха оасар дIадаьккхад, цу тIехь лаьтта леладара культура лакхъяра гIулакхна долла хIама даь даьннад аьнна хеташ болча боахамий дукхахча кулгалхоехи агрономехи массехк дош ала.

Наькъий йистош ахар, ца эшаш дола кхашка гIолла долха наькъаш ахар, кхай йистош дIаер — из долла хIама эшаш да, цхьабакъда хIаьта а керттердар цунах латтац.

Оасар дIадаккхар духьа кхашка еттача гербицидаша наьха санна пайда лу, цхьабакъда лаьтта леладара культура лакха йола боахам яха цIи шийна яккха безам болча боахамо гербицидаш тохалза яргйоацача кхаччалца Iайтаргдац кхашка оасар.

Iилмо хьахьекхад лаьттах чуеннача ядохимикаташа цунгара хьоанал, органически удобренеш а тессаш, лаьттах фо чудахийтар микроорганизмаш дегIаяхкийтар духьа тIагIоллара тIоа цамца а боахаш вай мамогга дукхагIа хилийта езаш йола микрофлора йоаеш хилар. ХIаьта гербицидаша микрофлорана Iоаткъам баь ца Iеш, лоадашаш Iоухача хица, йоачашца, кхешка дехкача хица лаьттах чу а яхе бIехду цаха, доалана, оалхазараша мелаш дола лаьтта кIалхара хий.

Цхьабакъда кхашкарча оасаро доккха зе ду, хьувкъам тоъал дукха эшабу, цудухьа фуннагIа даь а из дIадоаккхаргдола гIулакх де деза. Оасар ца хилийтара кийч а яь чакхйоахаш чIоагIа пайдана агроприемаш я.

Царех цаI — хьувкъам чуийца балларца эггара хьалха юкхий овлаш тедар. Хьувкъам чуэцача хава йоархIий ги Iо а легаш тIадоал. ХIаьта лущели йича уж тIаялийтац.

БIаьстан юхье доахача макхаша овлаш а тIехьа хьалдоаккх юхе диса хинна оасар, хIаьта ялаташ дIаделе хьалхагIа кхашка шозза-кхозза макхаш тIехьа а долаш йолча агрегаташца культиваци яьккхача мел дукха дале а оасар доладу, цу даькъе гурахьа тIадаьина хиннар а.

Бакъдар аьлча, цу тайпара агротехника а лелаеш кхаш оасарах цхьан шера мукъадоалургдац, хIанз аьлча цу тайпарча цхьайолча баьций ги лаьттах доаллаш хул массехк шера тIа а дувлаш.

Эггара хьалхарчарца «Лаьтта леладара культура лакха йола боахам» яха цIи еннача Сунженски районерча «Победа» яхача колхоза лаьтта леладераша шерра-шера лаьттанца хьоанал Iоаю органически минеральни удобренеш дукхагIа тессарца, кхашкара меттел, наькъа йистошкара а оасар дIадеккхарца, дIадуврглола деррига фу йоархIий ги дIа а къоастадеш бокъонца цIендарца, йоархIаш хьагул а еш, шоай ги а тIехьа йоагаярца.

ХIана органически удобренеш кIезига тессилга дIадаьккхад колхоза бригадашка. НагахЬа санна доалахарча боахамашка цхьан гектара тIа 7 тонн мара кхо ца тоссе, цу колхозе 60 — 70 тонн ширдаьнна кхои 7—10 центнер минеральни удобренеши товс.

Кхашкара балхаш ханаш ца туллийташ де Iемав колхоза керттера агроном Тимофеев Владимир Владимирович, хIаьта, иштта Iомабу цо кхашкарча балхех 95 процент кхоачашдеш бола механизатораш а.

Цудухьа тамаш а яц, колхоза ахархоша укх массехк шера вIаштта хIара гектара тIара 33—35 центнер ялат чудахьаш хилар.

ДIахьажал шо сезон тоаенача хана н.н. Бубликоввайи Сукиней баьцадаараш леладеча бригадай кхашка, е бераштa унахцIенон хозне а яь дIаоттаьча колхоза сомий бешамашка — массе метте цIенон цхьалхон я, цигара холу бокъонца йола лаьтта леладара культура. Республикерча дукхача колхозашкен совхозашкен санна, кхашка къахьегараштa юкъе хIара шера партийни организаце кулгалца шерра социалистически яхь йоаржаяь, культура бахьан долаш къовсам лоаттабу ялаташ дIадувча моттигашка лоаттабаь ца Iеш, колхозхоша салоIача культстанашка а, юртбоахама техникен кечалаши дIаоттаяь лоаттаечей тоаечей моттигашка а. Цу боахаме кораергьяц шоана кхашка йита машина меттел, макха гарг а.

Пайда ийца яьнна техника лаьтта тIера дIадаьккхе цIенъю, лаьтта а хьекхе колодкаш тIа къаьстта цунна аьнна кийчъяьча моттигашка дIаоттаю.

Кхашкарча станашка даим керда газеташи журналаши, духовни кхача меттел, хьаьнев чам болеи материальни кхача а хул.

Денна арахецача листовкаш тIарей молнеш тIарей хов бригада къахьегамхошта хьалхарча дийцахьа болх дикагIа хьан баьб.

«Победа» яхача колхоза кхаш леладерий дика гIулакх хьаалаьцад дукххача кхыча боахамаша а, цудухьа хIанз «Лаьтта леладара культура лакха йола боахам» яха цIи еннай «Ассинский», «Атагинский», Мичурина цIерагIча совхозашта.

Автомашинаца Бакура Ростове бодача наькъагIа Грознера урегIвахачоа 44—45 километрга кхаьчача бIаргадайнад наькъа аьрда а аьтта а оагIорахьа дадд «Ассинский» совхоза башха-хоза тоадаь кхаш хаьс-бешамаш, сомий бешамаш.

Х. МАХИТАРОВ,
Нохч-ГIалгIай АССР юрта боахама министерства воккхагIвола экономист.

ЛОАЦЦАЧА ХАНЕИ ДИКЕИ

Иллза кийчо из накъабахкаб бIаьстанна Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза къахьегамхой. Хьалхарча деношка денз дIаболабеннаб тIанйца социалистически декхарий кхоачашдара тIехьа лоаттабу къовсам. Боахама кхаш леладерашей механизаторашей тIанйца декхараш доккхий а бехктокхаме а да. ДIадахача шера хинначул дукхха дикагIа шекара свекла хьувкъае лаьрхIад цар.

Соахка хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 350 центнер шекара свекла чуийцай боахаме, хIаьта цхьабараша, масала, Магомадов Ризвана, Закиева Амината, Исаева Маккас, иштта кхыбараша 700 центнер яьккхар гектара тIара. Планал совгIа чуийцар гурахь дийна кIан хьажкIаши, юкъарча хьайбашта дика доакъара база Iалашйир.

Тахан совхоза отделенешка, бригадашка ма-даггара балхаш деш ба къахьегамхой, хургболча хьувкъама тешшаме лард йолла гIерташ.

— ХIанз совхоза кхашка ялат дIадера балхаш сихденнад, — дувц керттерча агронома Товбулатов Сайд-Ахьмада. — 1860 гектар лаьтта тIа бIаьсти юв культураш дIае езаш да тхо, цунах кхаь даькъах цхьа дакъа хулача лаьтта тIа дIейийна хIамаш хIанз хьатIаяларга хьежаш да тхо. Лоаццача хана дика кийчдаьча 150 гектар лаьтта тIа хьалха юв культураш — кеги горохи — дIайийна даьннад тхо. ХIаьта массехк ди хьалха 180 гектара тIа шекара свекла дIайийнача кхай тIара арабаьлар хIамаш дIаjов агрегаташ.

1975 шера свекла леладера гIулакха дукхагIа терко е лаьрхIад. Боахама отделенешка йоккха опит Iоаяьй из маьхера технически культура кхееча. Цун тешал ду укх тIехьарча массехк шера из хьувкъаяра планаши социалистически декхараши совхоза болхлоша тIехкхоачалларо. Цхьабакъда, шекара свекла кхеяра балхаш керттерча даькъе кулгкара дора. Дукха ха йоаццаш, миштта хул хьажа, хьалхарчен шоллагIчен отделенешка свекла кхеяра механизированни звенош вIашагIъехкар. Царна керте латт Акаев Зильбухари Хасанов ИбрахIими. Цу звеной коллективаша дукха балхаш чакхдаьхад свекла дикагIа хьувкъийтара. Кхыметтел гурахье а тIехь, зябь аха болабеннача хана, из культура дIае аьнна хьакъоастадаьча лаьтта тIа хIара гектара тIа пхиппа центнер суперфосфати цаI-ах центнер аммиачни селитрен тессар. Кхы а цу тIа 60 тонн органически удобренеш тIатехай аьлча кхоачам ба гектара тIара 280 центнер мерза овлаш чуэцаргда, аьнна цар деша дош кхоачашдергхилара тешам бала.

Белгалде доагIа, алхха механизированни звеной членаша хьинаре къахьийга ца Iеш, хьажкIаш лелаераша а тIагIертта къахьийга хилар. Берригa низ тIабахийта къахьийгад укх шерарча хьувкъама лард йолла гIерташ хьажкIаш лелаеча механизированни звено звеньевойя Хачароеа Ахьмадей, механизатора Магомадов Шаамаией, хьомача трактористкай Муртазалиева Беспратася. Гурахь цар лерттIа лаьтта кийчдаро торо дургьа дикагIа йолча агротехнически дена ялат дIадева балхаш чакхдаха.

Дукха ха йоаццаш кхай тIа арабаьлар хьажкIаш лелаераш. ХьажкIаш дIаюваш ба лакха хьувкъам кхебара гоззанчаш цхьоалагIча отделенера Хаджиев Таус, шоллагIча отделенера Хачароев Ахьмади Бахаев ХIарони. 1316 гектар лаьтта дIалоацаргда укх шера «кхай аьлас», цунах 600 гектара тIа дIайийнар ялата лаьрхIа хургья. 200 центнер мошей 26 центнер ялата лаьрхIан хьажкIаш чуэца план йолча, силоса лаьрхIа мона хьажкIаш —210 центнери ялата лаьрхIа — 35 центнери хьажкIаш чуэцара тIехь къовсам боаржабаьб звеноша. Дика кийчдаьд лаьтта, хIанз керттердар — из дика кхетаду хIаране — хьажкIаш дIаера балхаш ханнахьа чакхдахар. Совхозе 550 гектара тIа дIайийна яьнай хьажкIаш, хIара ди массаза доал лакх луш латт из цифра.

Денгара-денга шерлуш латт механизатораштa юкъера социалистически яхь, хьалхле лелаераш ахчанца а морально а хоастабара де дезараш белгалдаьд боахама администраце. Культураш дIаювча хьалхара моттиг яьккхача агрегата 50 соми, хIаьта хьалхле яьккхача звенона 150 соми преми лургйолаш я.

Г. ГРУЗИН,
«Ленинизма байракх» яхача Ачхой-Мартановски районни газета болхло.

ХЬАЛХЛЕ ДIАЯЛА ДАГА ВАЦ

27 шу совгIа ха я Шелковской районе цIи хеза жа Iу Кожов Емандык «Коминтерн» колхозе болх беш вола. Дукхача шерашка хьаьнала къахьегарах, хIаьта цо даьхача толамашта боагIа мах баь партеи правительства доккха совгIат — Къахьегама ЦIеча Байракха орден еннай Емандыка.

Ше болх беча юкъа дукха къона жа Iуй хьалкхебаьб цо. Царех цхьабараш хIанз цуи нийсса, цунца социалистически яхь а лелаеш къахьегаш ба.

Республика кхыча жа Iушта санна бехктокхаме ха тIакхаьчай Кожов Емандыка а. Жа дахкаш латт.

Хьокхамаш дог гIоздоахаш да. ХIара бIаь жийво юкъера лаьрхIача 156 Iаьхар баьб. Из колхозе эггара лакхагIа бола хьокхам ба.

Дика къахьег хIанз жа дахкача хана къонача сакманшикаша Нургушиев ИбрахIима, Емакшиев Сайд-Ахьмада, Караев Пояша, кхычар. Хьалхара шу дац уж жа лелаяеча болх беш бола. Цхьаьца опыт, говзал караерзаяй. Цу гIулакхо балха толамаш даха дика новкъостал ду.

ХIанз жа дахкача хана из кампани сихен дикен чакхъяккхара доккха а хиланза даргдоаца а новкъостал ду жа леладераштa колхоза правлене, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша. Сакманщикий цхьайтта комсомольско-кагирхой бригада вIашагIъеллай колхозе.

— Жа дахкар тхона геттара бехктокхаме ха я. Шера баьча балха итог яр санна хIама да из, — йоах Кожов Емандыка. — ЛоархIаме да хIанз хьахинна Iоахарий цаI юкъера ца боалийташ хьалкхедар. Цу гIулакха, йоагIа йоакхо ю сакманщикаша, бригадерча жа Iуша. Шоашта ховр, могар ду цар Iоахарий унахцIене, низ болаш хилийтара.

Бакълув Кожов. Дика вIаштIехьдаьккхад бригаде жа дахкар. ЛаьрххIа хьакъоастаьнча, вIаштIехьъяьккхача помещене латт дахкаш доле жа. Iодаь Iоахарий цхи ди даьлча кхыча помещене чу дуг. Цига царна лаьрххIа хьаяь оцаркаш я.

Iоахарий ший ханнахьа кхабара, хий моладара, царна кIалхьарцар кIаьдеи цIенеч хилийтара халданза йоакко ю сакманщикаша.

Дукха ду колхоза правлене, специалисташа жа Iуй, хIаьта хIанз жа дахкара кампани чакхйоаккхача дакъа лоацаш болча наьха балха хьалаш вIаштIехьдахара, цар балхацара безам совбаккхара. Иштта, планал совгIа кхедаьча Iоахарех 30 процент жа Iушта дIалу. ХIаьта шоай декхараш лерттIа кхоачашдеш къахьегача сакманщикашта 115 процент алапи лу.

Къахьегама овсарле лакхъяра доккха новкъостал ду социалистически яхьо а. Дукха ха я республике цIи хезача Социалистическа Къахьегама Турпала Эсмухамбетов Наурде бригадаца Емандыка бригадо яхь лелаю. Во дац Наурде кулгалдеча бригада укх шерара хьокхамаш. Цхьабакъда хIанз яхье хьалха ший къонача новкъостаца Кожов Емандык ва, хIаьта дIедахача шера дена яьккха хьалхле дIаяла дага а вац. Соахка а Наурде бригада хьокхамел доккхагIа дар Емандыка бригада дараш.

— Соахкарчул дикагIа хила мегар укх шерара тха хьокхамаш, — йоах Емандыка. — Цхьабакъда Iано тийша болх бир тхона. Ховш ма хиллара, кIезига лоа долаш, шийла йоз цаш лаьттар Iа. Из бахьан долаш нагчнагахьа моттигашка тIаьнна буц нийслора. Из лехаш дукха ха йоаккхар жерчаша, цудухьа дийнахьа кIаьдале во юар йол, кхыдола гIожа доакъараш. Цунца цхьана гIел а лора.

Во дац къонача жа Iуво Дюсенбеков Козу кулгалдеча комсомольско-кагирхой бригада хьокхамаш а. БIаь жийво 132 Iаьхар баьб. Козу бригадера жа укх шера духхьашха дехкаш хилар лаьркIача, тIадоагIача шера кхы а дукхагIа Iоахарий цо кхедергхиларах шеко яц.

В. МАРЗИЕВ.

СУРТА ТIА: Шелковской района «Коминтерн» колхоза жа Iу Е. Кожови цун новкъост комсомолец Н. Нургушева Iодаьча Iоахарашна хьожаш ба.

Автора сурт.

ВАЙ ЛОАЛАХОЙ БОЛЧА

ДОТТАГIИЙ ЯХЬЕ БУВЛ

Къилбаседа ХIирий мехка хIара гектара тIара фуальаха хьажкIаш эггара дукхагIа чуийцар дIадахача шера «Чермен» колхозе — 53 центнер. ХIаьта Социалистически Къахьегама Турпала Алагов Темирбе кулгалдеча звенос хIара гектара тIара 73 центнер совгIа чуийцай.

Черменерча хьажкIаш лелаераша лаьрхIад укх пятилетка тIеххьарча шера кхы а боккхагIа толам баккха. Шоай дош кхоачашдар духьа кIезига дац цар хIанзлехьа вIаштIехьдаькхар.

Тхоца къамаьл деш Алагов Темирбе дийцар:

— Ер шу къаьстта белгалдаккха деза да къахьегамца, — аьлар цо: цкъа-дале, пятилетка тIехьара шу да ер, шоллагIа-дале, ер шу да советски халкъо фашистски Германи йохаяь 30 шу дуза шу. Коталон ди доккхийча толамашца, дикача гIулакхашца тIакхачийта лаьрхIад хIирехи гIалгIайхи латтача цу интернациональни звено членаша. Цар тIайийцача социалистически декхараштa юкъе да укх тайпара дешаш: «ХьажкIаш, кхыйола культура кхеяра Iоаяь опыт шерра дIайоаржайойла къоначарна юкъе, наставничество лелайойла ха яха болча довзашхоша. Уж деррига гIулакхаш тIадерзадаь хила деза керттера декхар кхоачашдара — ерригача колхозе юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара чуэца хьажкIий хьувкъам — 70 центнерга дIакхачийтара».

Иштта да колхоза арешашка къахьегаш йоккха балха говзал Iоаяь болча ахархоша шоашта хьалхашка оттадаь декхар. Цхьабакъда из гIулакх сов керда да ала йиш йоаладац, хIана аьлча хьалха дIакхача шерашка а къоначарна балха говзал дIаялара йоакхо еш хинаб колхоза болхлойи специалисташи. ХIара шера дIацагIтох укх боахаме къоначар звено, цар Iомаю хьалхле лелаерий опыт, тIаккха царех дукхагIа болчарех хул звеношта доалдераш, производства командираш.

Къаьстта чIоагIа йоакхо ю укхаза Чермении юкъерча школа дешархоех латтача производственни бригада. ХьажкIаш лелаераша царна лелаю шефство зехьа йовц. Производственни бригада чубоагIача кIаьнкашеи йоIигашеи цунга хьежжа дика хьокхамаш доах. Дешархой бригада шоашта тIачIоагIъяьча хIара гектара тIара 70—73 центнер хьажкIаш чуэц укх тIеххьарча шерашка.

Ялат кхыйола юртбоахама культура кхееш дIабода мах кIезигагIа хилийтара а йоагIаш йола йоакхо ю укх боахаме. Еррига колхозе центнер хьажкIаш кхеяргa дIабаха мах 5 соми 17 кепиги мара бац — планагIчул дикка лохагIа, хIаьта Алагов Темирбена тIачIоагIдаьча лаьтта кхеьча хьажкIий центнерга 2 соми 54 кепиги мара дахадац. Кулга-карaду балхаш кIезигдарца, техниках бIаза пайда эцарца вIаштIехьдаьннад из.

— Укх шера кхашка дича балханца юкъе керда фу хургда шун? — Аьнначa хаттара жоп а луш вай юкъа звено кулгалхочо аьлар:

— Укх шера оаха дIаювии яраш — югославски лакха хьувкъам луш йола хьажкIаш я. Из сорт массаза а тхоай кхашка дIаде йиш хургйолаш вIаштIехьдаккха дезаш да тха гIулакх. Удобренеша дика кийчдаьча лаьтта дIаювргьба уж хьажкIаш.

Цул совгIа цхьаькха кердадар а да оаха укх шера балха юкъедоаладе лерхIаш. Культура дIаелехьа лаьтта обработка ергьа оаха гербицидашца. Уж гербицидаш хIанзехьа Iалашъяьй боахама кулгалхоша. Цу чIоагIа новкъостал деррa кхашка оасар кIезигагIа хилийтара, хIаьта цунца дувзаденна хIара центнер продукцета дIабода мах дикка лохлургба.

Хьалхарчул шерагIа яржаргья социалистически яхь Нохч-ГIалгIайчен Наьсарен районерча «Назрановский» совхоза Газдиев Бек-Хана кулгалдеча бригадаца. Ховш ма-хиллара, массехк шу да цу цIи хезача шин ахархочоа — Газдиев Бек-Ханаи Алагов Темирбееи юкъе социалистически яхь латта.

— Укх шера кхашкара балхаш доладалехьа юха а вIашагIкхийттав тхо шиъ Наьсарен лаьтта, — йоах Алагова. — Дукха пайда болаш хIама зийра аз сай доттагIа волча вахача хана. Иккхача участка тIа дIае лаьрхIа по хьажкIаш: 350 гектар лаьтта да цо из культура дIае кийчдаьр.

Пятилетка тIеххьара шу. Из лерттIа чакхдаккха лаьрхIад шин доттагIчо. ХIаьта балха эшар Iалашдаьд.

М. ОСМИЕВ.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРАШ — КЪАХЬЕГАМА ВАХТЕ

ЦхьоалагIча Мая, хIаьта Дай-мехка Сийлахь — боккхача тIем тIа Котало яьккха 30 шу дузача 9 мая доккхийча толамашца накъабаха безам болаш низ, хьинар кхо ца деш къахьегаш ба укх деношка республика хьайбаш леладераш.

Къаьстта дика къахьег Шелковской района шурий - товарни фермашкарча хьайбаш леладераша. 16 апрель тIакхоачаш паччахьалкхенга шура йохкара ах шера план 54 процент кхоачашйир цар, хIаьта ерригача республика ах шера планагIа йохка езачох 47 процент еххай, дIадахача шера укх ханна еха хинначул 11 процент дукхагIа.

Во хьокхамаш дац укх шера сунженций а. Соахка 16 апрель тIакхоачаш ехка хиннaчул 8 процент дукхагIа шура еххай цар паччахьалкхенга укх шера 16 апрель тIакхоачаш. ДIадахача шераца нийсдича дукхагIа шура йохк Ачхой - Мартановски, Малгобекски, Надтеречни, Шалински районашкарча хьайбаш леладераша а.

Хьинаре къахьег коа тIара оалхазараш леладераша. ДIадахача шера дIаденна хьанaчул дукхха дукхагIа фуаш дIалу паччахьалкхенна Грозненски, Малгобекски, Надтеречни, Наурски, Ножай - Юртовски, Советски, Шалински районашкарча коа тIара оалхазараш леладеча фермай болхлоша.

Паччахьалкхенга шура, дулх дохкара совхозашта юкъе хьалха я: «Самашкинский», «Атагинский», «Гудермесский», «Предгорный», «Кругловский» совхозаш. Соахкарчул дукха дукхагIа хьайбай продукци йоакх цу боахамашка укх шера.

Цунца цхьана хьайбай продукци алсамъяккха йиш хулийтача торонех хIанз а боагIа пайда ца эцаш дола боахамаш а да вай республике.

Йолча торонашка хьежача кIезига шура йоакх Грозненски, Гудермесски, Назрановски, Урус - Мартановски районашкарча дукхагIдолча боахамашка. ХIаьта фуаш дохкара Назрановски, Сунженски районаш тIехьаюс.

1975 шера 16 апрель тIакхоачаш паччахьалкхенга хьайбай продукци йоххара ах шера план кхоачашъярах йола

СВОДКА

(план проценташца)

	Дулх	шура	фуаш
1. Ачхой - Мартановски	76	55	75
2. Веденски	83	90	52
3. Грозненски	53	43	50
4. Гудермесски	55	48	74
5. Малгобекски	62	49	70
6. Надтеречни	43	46	79
7. Назрановски	44	45	73
8. Наурски	23	46	83
9. Ножай - Юртовски	53	58	53
10. Советски	56	76	95
11. Сунженски	61	48	50
12. Урус - Мартановски	62	52	64
13. Шалински	60	47	65
14. Шелковской	49	54	99,3
г. Грозный	114	38	—
Республике гIолла	55	47	55

ДIАДОДАР КIЕЗИГАГIА

Пятилетка тIеххьарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра шерра социалистически яхь йоаржаяь къахьегаш ба горячеводски бурув тохара балхий управлене бурув деттараш.

Шин бетта 2400 метр бурув тоха дезаш хиннача 2606 метр техад. Къахьегама овсарле планагIа лакхъе езаш хиннaчул 8 процент лакхъяьй. Балхашка дIабода мах лохбарах 159 эзар сом пайда баьб.

Из толам боаккхача чIоагIа новкъостал даьд керда техника дикагIйола технологи балха юкъейоалаяро, бурув низ тIалоаттабеча режимагIа тохаро, алмаза осташ балха юкъедоаладаро.

Дикача къахьегамца белгалъяьннай укхаза коммунисташа Миссерханов Идриса, Жамалханов Мусас, Шуаипов Резвана, Алпатов Василе кулгалдеш йола бригадаш.

ХИЙ ХЬАХИЙЦАД

Пятилетка чакхйоалача шера доккхий декхараш латт вай республика ахархошта хьалхашка, хIара гектара хьувкъам лакхбарца ялат дукхагIа доккха деза. Из кхоачашде низ кхоачаргба хий дехкача лаьттах бизза пайда эцарга хьежжа. Вай республике хьалхи латтача боахамашка санна хIара гектара тIара гурахьа дийна кIа 40—45 центнер, хьажкIаш 55—60 центнер, дуга 40—45 центнер яккха хьажа деза.

Из толам баккхара шоай деррига низаш оарцагIдаьхад республика мелиоратораша — 20 апреле боахамашта хий хьахена социалистически декхараш тIайийцад, из 20 ди лийркIача ханал хьалха хул.

Боахамашка йолаш йолча торонех пайда а эцаш дика къахьийгар Шелковской хин управлене (начальник Шадиев И. Т.), хин боахамий системаех пайда эцара керттерча управлене (начальника заместитель Акмурзаев А. Ш.) коллективаша. Цар хий дехка сеть ханал хьалха кийч а яь 10 апреле хий хьахийцар. Цунца цхьана системии управленей коллективаша торо хилийтар Грозненски, Шалински, Шелковской, Урус-Мартановски районий боахамашка хий дехкара балхаш ханал хьалха дIадоладе, ялатий хьувкъам лакхбе.

ТIайийцача социалистически декхарел ханал хьалха боахамий юкъарен боахамий чурен хий дехки системии цIенъяь кийчъяь хий хьахийцар Наурски хий дехкача системий управлене коллективо (начальник Луганский А. П.), 18 марте Алханчуртски канала чу гIолла хий хьахийцар АМО-ОС-о.

Цу дерригача дикача гIулакхаша цхьана цхьадола кхоачамбоацараш а нийслу. Гудермесски Надтеречни районашта хIанз а хий хьахийцадац. Цу районий системии управленей коллективаша хий хьатIаэца каналаши гидротехнически сооруженеши кийча хиларах хоам баь дукха ха я. Цу гIулакха бехке ба Гудермесски канала тIара хий дIакъувлаш йола сооружене ханнахьа хьал ца яь «ЧИВС» ПМК-6. Надтеречни канала уж хьал ца яь «Севосетинводстрой» ПМК-2 гIишлошъераш. Цу коллективай бехках шин района колхозашкен совхозашкен хий диллара балхаш шоай ханнахьа дIадоладе йиш хиланзар.

Каналаши сооруженеши тоаеча боахамашта доккха новкъостал даьд «Росводремстрой» гIишлон-ремонтни ПМК-ша. Вай республике уж дIа-хьа лела механизированни колоннаш кхоъ я. Цар керттера декхар да хий дехкача сета ремонт елга царна Iунал делга.

Белгалдаккха деза, каналашка гIолла хий хьахийца дале а цхьадолча боахамашка кхашта юхе гIолла из тIехдувлийтилга. Цу колхозийи совхозийи кулгалхой, специалисташ декхарийла ба хьувкъама тешшаме лард йоллаш кхы ха ца туллийташ хий диллара балхаш дIадоладе. ХIаьта хин боахама системаех пайда эцара управлене ремонташ еча ПМК-ай коллективаша каналашка, сооруженешка халданза болх байтилга Iалашдергда.

И. МИЗИЕВ,
хин боахама системаех пайда эцара керттерча управлене начальник.

ХЬАЙБАШ ЛОАМ ДИГА КИЙЧЛЕ

Дуккхача хана денз лоаман даьгIенех пайда эцаш я республика колхозаши совхозаши. Иштта, укх тIеххьарча хана хIара шера республика боахамашкара юкъера лаьрхIача 70—76 эзар хьайба хул аьхки лоаман даьгIенашка доажадеш, царех 25—27 эзар устагIа а болаш.

Уж доажаде шортта моттиг я лоамашка. 227 эзар гектар дIалоацаш даьгIенаш я. Царех нийсса пайда ийцача дукха дулх тIакхет хьайбашта, хIаьта цунга дIадодар геттара кIезига а хул.

ТIакхаьчай бIаьсти. Дукха ха йоацаш хьайбаш лоам дига. Цу гIулакха мамогга дикагIа кийчо е хьажа беза боахамий кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш.

МалагIа кийчо е еза? Колхозий а совхозий а кулгалхоша кхетаде деза хьайбаш лоам хьалдигарах гIулакх чакх ца доалилга. Йоачонах малхах хьайбаш кIалхардахара кхоалленаш хьалъе, бежа Iушта салаIара лаьрхIа моттигаш вIаштIехьъяха еза лоаман даьгIенашка. Халахете а цу деша цхьадолча боахамий кулгалхоша хIара шера кIезига йоакхо ю. Царех ба Ножай - Юртовски, Шалински, Веденски, Назрановски, Советски районашкарча дукхагIдолча боахамий кулгалхой. Цхьаькка хIама даьдац аьнна ала йиш яц. Бежа Iушта лаьрхIе цхьаше бунгаш, кхоалле я аьнна ала мегаргдолаш хIамаш-м яьй цар. Бакъда йоачан йолаш царна кIал лечкъа йиш хилац е бежа Iуй а е хьайбаш а уж сов тишъенна хиларах.

Бежа Iуй гуйре тIакхаччалца цу даьгIенашка хила беза. Цудухьа цаха культурни а кхыча бесса а салаIара лерттIа хьалаш вIаштIехьдаха деза. Кхачан продукташца, эшаргболча гIирсаца Iалашбе беза уж. Уж деррига гIулакхаш бежа Iуй лоамашка хьалбахалехьа де деза да.

Хьайбашта дукха дулх тIакхет нагахьа санна царна хий меладу моттигаш дика вIаштIехьъяьха хилча. Хий мела моттигаш бежанаш дажачара 2 — 3 километр, Iаьсий — 1—1,5 километр, жа — 2,5—3 километр мара кхы гаьнагIа хилийта йиш яц. Хьайбашта керттерча даькъе хьасташкара меладу хий. Цудухьа хий моладе цхьатарра дукха хьайбаш тIаlаьхкача царна мала хий ца тоъаш моттиг нийсъела мег. Цудухьа аргI-аргIагIа дига деза хьайбаш хий моладе.

Кхы де хIама а доацаш доглан хий Iайнача моттигашкара, Iамашкара хьайбашта хий меладе дезаш нийслу цхьабола бежа Iуй. Из санна гIулакх нийсделча, хий мала даьхка дIоахдена хьайбаш чу а дуьлаш из бIехдергдоацаш, хий Iайнача моттигашта, Iамашта гонахьа карташ е еза. Цу гIулакхо тайп-тайпарча лазарех лорадергда хьайбаш, хIаьта хий а цIена хургда.

Хьайбаш хан - ханнахьа хи тIа кхувла деза.

Лоаман даьгIенашкара буц аренашкахь йолчул дукхха гIожагIа я. Цудухьа цига доажадеча хьайбашта дийнахьен буси цкъа хий моладарах тоъам хилац. Из кхетаде деза бежа Iуша а кхыча специалисташа а. Лоам дигача хьайбашта кIезигагIа дале а дийнахьен буси кхозза хий моладе деза.

СПЕЦИАЛИСТА ХЬЕХАМАШ

Альпийски даьгIенашка хьайбашта ахкара лагераш ший ханнахьа кийчъяр во вIаштIехьдаьккхад вай цига. Ма-дарра аьлча, ахкара лагераш цхьанна а боахаме йоацаш санна лархIа мегаргдолаш да.

Юв етта, кхыдола дукха мозий да лоамашка. Дажача хьайбашта, къаьстта делкъийга, чIоагIа го бу цар. Iийне мара кIалхардовла йиш хилац хьайбай цу мозий цIозах. ХIаьта лоаман даьгIенашка дукхагIйолча моттигашка делкъийга Iийне лаха хала хул, гаьнаш кIезига хилар бахьан долаш. Цудухьа хьайбашта лаьрххIа кхоалленаш хьле еза.

Кхоалленаш, ахканара лагераш дика малх кхетача, екъача, лакхача моттигашка е еза, хий дола моттиг 500—800 метр мара кхы гаьнагIа хургйоацаш. Итт-шийтта кагий бежан чулалла йиш йолаш моттигаш вIаштIехьъяьхача бакъахьа да лагерашка, гонахьа саьргех йийза карт а еш.

Доахан деттача хана эша хIамаш шура яьккхачул тIехьагIа дIайхача хица цIена юла а юлаш, мозий тIакхоаргдоацаш хи кисий тIахьоарчадаь дIаоттае еза.

Ди дIоахделча мозаша лерттIа дажийтац хьайбаш. Цу хана кхоалленашта кIал дIаоттаде деза уж. Иштта леладеча, доажадеча доахана лу шура 14—16 процент алсамйоал, хIаьта къонача бежанашта дийнахьен буси 800—1000 грамм дулх тIакхет.

Хьайбай продуктивность лохлургьяц нагахьа санна лоаман даьгIенашка дIадугаш, цига, хIаьта юха цIадовладеш уж лазарех лорадой.

Укх тIеххьарча диъ-пхе шера республика дукхагIдолча боахамаша хьайбаш машинашца лоаман даьгIенашка дIа а дуг юха цIа а доаладу. Хьайбаш дIа-хьа дугаш йола машинаш лаьрххIа вIаштIехьъяьхха хила еза. Машинай кузова оагIонаш гобаьккха дахча пIендаш а теха лакхъе еза. Машина тIа хьайбаш хьатIадоахаш лозадергдоацаш лораде деза. Цу гIулакха эшаш дола лаьрххIа лоамеш, кхыйола хIамаш кийчъе еза.

Доккхий а кагий а хьайбаш цхьан машинаца дIа юха кхувла мегаргдац. ХIана аьлча доккхийчар муI Iетте е кхыча тайпара лозаде тарлу кагий бежанаш. 250—300 килограмм дозал дола доахан цхьан машина тIа ялхнел е ворхIнел дукхагIа хилийта йиш яц.

ДаьгIенашка дугача доахана юкъе даим леташ, муIаш етташ дараш а хила тарлу. Уж санна долча бежаний е муIаш хедае еза, е Iула юкъера дIаяха деза.

Хьайбаш лоамашка дига кийчдара а уж цига дIадигачул тIехьагIа лазарех лорадара а дакъе доккхий декхараш латт республика ветеринарни службашта, колхозийи совхозийи специалисташта хьалхашка. Республика ветстанце участкай, пунктай, колхозийи совхозийи ветеринарни специалисташа берригa теркам тIабахийта беза лоамашка дугача дерригача хьайбашта май бутт тIаккхачалехьа е еза прививкаш, кхы тайпа обработкаш тIехьа ца тетташ яь яхара.

ВIалла мегаргдац цхьадолча лазараштa духьала прививка а яь шоллагIдараштa лоамашка ергьар аьнна дига а, хIаьта ужашки вожашки цхьана вIашагI а теха дига а. ХIана аьлча лоам дигачул тIехьагIа дукхагIараш йоагIа обработка яиза дус.

Доахан фашкаргаца хьедеча лазарех, хIаьта жа гирзах лорадара лоархIаме да, лоамашка дигалехьа «Дук» яхача, ЛСД-2, ВДМ маркех йолча машина новкъосталца креолинови ваннашка цхьа процент хлорофос а йолаш кийчдаьча хи чу уж лувчадар.

Вай лакхе дийца гIулакхаш лерттIа кхоачашдой хьайбаш лоаман даьгIенашка, ахканарча лагерашка леладарах дика пайда эца, укх шера тIайийца декхараш толамца кхоачашде йиш хургья республика хьайбаш леладерий.

Б. ДИКАЕВ,
Нохч - ГIалгIай республика Iилма - тохкама ветеринарни станце воккхагIвола Iилма болхло, ветеринарни Iилмай кандидат.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

УКХ ДЕНОШКЕИ 30 ШУ ХЬАЛХЕИ

Иштта нийслу: цагах кхетхьо, вlаккха из малав хайча, гуладола сиш цхьана событеш кх дакъа лаьца е шо шаккхе а цу событей тешаш хинна хилар. Иштта сона а нийсделар Будапешта къилбаседа малхбузенгахьа 35 километр юстара уллача Бичке яхача райони центре.

Бичке доазон тlа 1944 шу чаккхдоалаш — 1945 шу доладуш — lалаьмате чlоагlа тамкови тlемаш лаьттар. Цига дакъа лоацаш со а хилар. Будапештски группировкана советски бlухоша баь гоарахьара бохабе гlертар гитлеровцаш.

Хlаьта хlанз, ткъаьи итт шу даьнначул тlехьагlа, 12,5 эзар саг вахача цу вlамигача городага хьажа вахар со, из мишта хиннай, мел хувцаеннай хьажа.

Венгерски социалистически болхлой парте райкома секретара, хьинар долча вlамигача сага, Дьюла Текес дукха ха йоацаш Москвера Лакхера партийни школа чакхъяьккхай. Хlаьта райони администрацена керте латт Йожеф Шаш. Цунца хилар са къамаьл. Ткъаьи итт шу хьалха Бичке мишта хиннай сона сайна ховра. Сайца къамаьл деш хиннача венгрошта хьалхашка совлесога йолаш дар гlулакх — сона сай бlаргашца бlаргаяйнаяр цу деношка хинна из город: дохадаь цlенош, доаца цкъаккха тайпа довгор а lалашо а, тоъаш доаца хийи фатагеи. Из дерриге тахан истори а хинна дlаэттад. Кагирхошта книжкаш тlарея из сурт бlаргадайнача наха дувцаши мара довзаргдац из.

Бичке хlанз йовзаргъяц. Халкъа lаьдала шерашка пачхьалкхен новкъосталца эзар совгlа шоай доалахьа дола цlенош хьалдаьд бахача наха. Бlаьш квартираш хьалъяьй укх тlеххьарча итт шера пачхьалкхени кооперативни ахчах.

— Мукъаяккхале шин лор мара вацар районе, хlаьта хlанз алхха Бичке 25 лор ва,— дувц Дьюла Текес. — Вай залман поликлиника я. Дукха ха йоацаш керда шин школа хьалъяь яьннай. Хьалъяьй гимнази, 25 эзар том книжкашта лаьрхlа библиотека, книжни тика, универмаг, кхыйола коммунально-бытовой учреждениеш. Алхха укх пятилетка дlаь шера город шеръяра гlулакхашта бlаь совгlа миллион форинт ахча дlадахийтад.

Укх деношка Бичке, еррига Венгри санна, шин лоархlаме ча событешца ях — мафт бетта хиннача ВСРП XI съездаца Советски Эскаро Венгри мукъаьккха 30 шу дизарпеца. Съезден юбилен сийна яьржача яхье дика толамаш даьхад города къахьегамхоша. Бичке станце машинаьккъахоша, масала, хlанз вуриттазлагlа йоаккх хьалха латта предприяти яха цlи. Тlехдика балха толамаш даьхад измерительни приборамш арахецача заводе болхлоша. Укхаза ала доагlа «Жигули» яхача автомобилашта лаьрхlа заводо прибори щиткаш лоаттаеш хилар.

Клубе бийхар оаха пенсионераш. Из тайпа клуб сона дукхьашха бlаргадайна хlамадар, цудухьа хоза а хеташ чувьлар со къонача беша дагlача варгlатача цlагlа. Цига гулду ветеранаш, къьнара доттагlий, цхьана болх бу новкъостий. Укхаза къамаьл хилар са Бичке йиллача дена цига вахаш волча Гиллер Липетаца. Вlамигача дегlара, гlийло, кадай вола из шийн 73 шерал вlамагlа хет. Липета хьадагаухар эгтара хьалха шийна советски бlухой бlаргагор, човнаш дlаехкаш тlемахочоа ше даь новкъостал, цул тlехьагlа медсанбате ше из дlавигалга. Дагадехар Этек яхача юрта йисте ше окопаш яхар. Цигга гучадьлар цу хана юрта лаьттар алхха тха батарея хинна хилар. Цул а совгlа, соца къамаьл дечо дакъа лаьца хиннад таьиз йоацачара танкашта нов дара тха «катюшашта» лаьрхlа аппарелаш оттаеча а. Венгрена кортамукъале хьаняхь цу сахьате кхетадаьча йоккхагlча ноахален нахах ва Гиллер Липет:

— Фашисташ боха а баь Цlе Эскар Малхбузенгахьа дlако дахача хана, тхоайцига партийни организаци вlашагlйолла лаьрхlар оаха. Цу хана, 1945 шу долалуш, сох а хилар коммунист. Шоай цlий lоухийташ кортамукъале ера тхона советски наха. Тlаккха аз аьлар, са моттиг советски наьха мугlараштя юкъе хила еза. Хlанз, сай вахар чакхдоалаш латтача хана, дог тийша а волаш айса нийса никъ лаьцаб ях аз.

Н. ЗАБЕЛКИН,
АПН соб. корр.

Будапешт.

Социализма мехкашкара хоамаш

«БУМАР» — ХЬАЛХАРЧА ЯЛХНЕЦА

Польша арахьарча торговлера йоккха событи хилар гlишлош хьалъеча машиний производствана 1976 — 1980 шерашка специализации кооперирования яра хьакъехьа Советски Союзаца договор дарах. Из техника дlа-хьа йоелга укх пятилеткаца нийсдича кхоза дукхагlа хургда. Польшо специализаци ергья 10 тайпара машинаш хьаеча производствана.

Полише экскаватораш, бульдозераш, мухь хьайъийбуи мухь тlабуттен машинаш, кхыйола гlишлоний техника йохка кхахьийтара дешашка хьожаш я «Бумар» яха арахьара торговн организаци. Цар болх дика бу Сибарегlарча тайге а. Сахара гlомарашка а. Заказаш кхухьийташ 45 мохк ба «Бумара». Царех эггара йоккхагlъяраш — СССР, ГДР, Чехословаки, Англи, ФРГ, Ливи, АРЕ, Венесуэла. Дунен тlа эггара дукхагlа гlишлон машинаш лоаттаеча хьалхарча ялхнех цаl я «Бумар».

(«Интерпресс — АПН).

РОЗАШТА ЮКЪЕРА КЕРДА «СЕДКЪИЙ»

Болгарски город Казанлыкерча розай, эфирни даьтташ доахачен молхаш ечен баьций Института коллективо декаративен розай керда нийс сорт хьадаьд. Уж дерригаш а майбетта юккье денз ноябрь юккье бахкалца маьлхара ца доахаш латт, е шелал а, е йовхал а ловкъа яц царна. Цхьадолча сортий цхьан ценах массехк вида хул воккарех — бlарчч гайдолгаш. Масала, «ивано» ткъаь аттнега кхаччалца роза доалаш дола гайдолгаш хул. Къона кlорагий гонахьара йист цlе бесса а йолаш дола lажагlа зизаш дегlа ме доагlа бакде — цlе бос болаш хул.

Укх аьхка паркаши скверашка хозъерга, шоай хоза, бочча хьаж йоаржаергья цига декоративни розай кердача сорташа.

(«София-пресс — АПН).

СОВЕТСКИ ФИЛЬМАШ — ДРВ-е

Геттара чlоагlа безам тlабодаш да Ханоя экранашка гойташ дола «Сибирячка» яха фильм. Укх шера ДРВ зритеолашта бlаргагургйолча советски кинематографе 40 произведенех цаl я из. Соахка 30 советски фильм хьекхар. Царна юкъе — шин серех латт «Салют, Мария!», «Сага безам», «Гамлет», «Даурия».

О. ОЛЕЙНИК,
АПН соб. корр.

БОББИ ФИШЕР ЛОВЗА ЦА ТУГАШ ХlАНА IИЙНАВ

Бобби Фишер дика вовзаш волча американски гроссмейстера Роберт Бирна статья — гипотеза язъяьй «Нью-Йорк таймс» яхача газета тlа. Экс-чемпиона тамашийнача оамала керттера бахьан а лоархlаш цу статья тlа цо йоах ше эшаргхиларах кхерилга дар цун из.

Бирна хетачох, иштта уйла йолаш хиннав из хьалхагlа а. «Эшаргволгах кхераш хилар» мара кхыча бахьанашца кхетаде йиш йолаш дац Бирна хетачох, Исланде Борис Спасскеца ловзале хьалхагlа Фишера леладаьр а. Кхычахьара тlайоагlа хlамилг бахьан долаш къувсилга долаш санна хеталора из цкъарча юхьига. Цхьа мецеент Фишера дlадехa 125 эзар доллар lотlатоха раьза хиннача тlехьагlа бахьан юкъера дlа а даьккха, шахматни истола хьалхашка lоха раьза ца хилча валанзар из. Шеда эцар бакъдеш Бирнас йоах, матч чаккхъяьннача тlехьагlа кхы ловзен турникашка дакъа лаьцаен тиганзар Фишера цигаца шийна пхи миллион доллар дала тарлушехьа а.

Укх шера, массанена а хеточох, шийца ловзачунчул дукхагlа гlойле хилийтар духьа матча правила хувцилга дlадийхар Фишера. «Геттара дика хетадеш да — яхаш яздуч Бирна, — Фишера дlайийхар шийца ловзеш вар ший санна бокъонаш йоацача хьал тlа оттавергволаш йола регламент хиннилга. Цудухьа Фишера ше дlадехачох ультиматум яр доацаца гlорвала ший безам бсландаь а доацаш, ше эшаргхиларах кхеравеннадаь дар. «Дагадоххарагlа аьлча, йоах Бирна, цу кхерамо хьахьокх, Фишера укх тlеххьарча кхаь шера цхьаккха а цlенхашта парти хlана ловзаьяц, е турнирашка а, е клубашкаьча сеансашка а цо дакъа хlана лаьцадац.

Шахматни оалал Вlашагlкхийттача Штатех дlадалар хlанз а тlехьа чlоагlа новкъа долаш я американски общественность. Шахматаш дукхаезараша бехке ву матчах фу хул хьажа чlоагlа ловш хиннача шоай безам юкъагlа битта экс-чемпион.

— Духьал Фишер вар, — аьлар шун корреспондентага мастера Стив Брандвайна, — шахматашца американций безам хьалхьоабаьр. Цу гlулакхага диллача Вlашагlкхийттача Штатий шахматни Федерации дукхача даькъа цунна декхарийла я, цудухьа оуьнагlа а цо яхар де кийча я яр. Цхьабакъда цу тайпарча позишех принципиальни я оалаургдац.

— Цхьабакъда хlанз эттача хьала парадокс сенах латт аьлча, — къамаьл юкъе эккх мастер Джордж Кейн, — из латт, шахматаш США яржара шийн оамалца хlама техар дукхьал Фишер хиларах. Эхь долаш доархl аз цо ловза ца тиган. Хlанз йолаш йола правилаш геттара нийса я.

— Сона сайна хетар миштад аьлча, — йоах мастера Джон Лжекобса, — Фишера оттае яьхача регламенто цунна кхьанена мара совле lалашъяьр, ФИДЕ правилагlа ловза раьза хила везар из. Эхь да деррига дунен тlа шахматаш дукхаезараша дахьа, дог доадар, селлара чlоагlа цар сатийсача сакъердамеча ловзарах безам эцара торонах цо уж бахар.

Г. ГЕРАСИМОВ,
АПН соб. корр.

Нью-Йорк.

1945-ча шера апрела хьалхарча деношка II-ча Украински фронта эскараша халача тlемашца гитлеровцех мукъаьккхар Братислава.

Социализма шерашка Дуная тlарча башха-хозача городах мехка лоархlаме политически, экономически культурни центр хиннай. Укхаза болх беш я йоккхий индустриальна предприятеш. Мукъаьаккхача хана денз Братиславе хьалъяьй 60 эзар совгlа квартира. Города, кхаь даькъах шин дакъа — керда вай ханара кварталаш.

Хlанз Братислава Словацки Социалистически Республика столица я.

СУРТА ТlА: Славин яхача гувна тlара Братислава мукъаяккхара шоай вахар дlаденнача советски бlухошта оттадаь памятник.

В. МАСТЮКОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Сийлахь-йоккхача Коталон 30 шу дизарга

ТАМАНСКИ ДИВИЗЕ ВЕТЕРАНАШ ВlАШАГlКХИЙТТАЧА

Ха дукхагlа дlа ме йода дезагlа хиле дlаотт Дай-мехка Сийлахь-боккхача тlем тlа фашистски Германи эшаеш советски халкъо яьккхача Коталон маlан, из йоаккхача юкъе дакъа лаьцача наха гойта деналера гlулакхаш. Хьатlаккхувча тlехьенаша чlоагlа сий ду цу наьха, доккхал ду царех, уж санна са ца кхоеш Даьхе лорае кийчлу. Деза а доккха а да тlехьенашта цар оала дош.

Цу Коталон 30 шу дузаш хиларца дувзаденна укх деношка Грозненски № 15 йолча юкъерча школа-интерната коллектива инициативагlа Дай-мехка Сийлахь-боккхача тlема ветераний Грозненски совето хьийха Грозне баьхка хилар тlом болабеннача шоллагlча шера вайцига вlашагlъелла хиннача 242 дивизе бlухой. Уж баьхкабар вай мехка тайп-тайпарча моттигашкара — Ростовера, Запорожьера, Свердловскера кхычахьара.

Бlарга ца дайначо дувцарах кхетадергдацар Грозненски № 15 йолча юкъерча школа-интерната дешархошца тlема ветеранаш вlашагlкхеташ хиннa сайре мел чlоагlа кер тохаболийташ яр. Баьхкача хьаьшашка моаршал хоатташ запасе волча инарала-майора Попкова лоацца къамаьл даьчул тlехьагlа сайре хьайийлар запасе волча гварде майора Дай-мехка Сийлахь-боккхача тlема ветерана Мнояи Григорий Григорьевича. Тlаик аьнна нахах хьалийзача йоккхача зале саг чухьавоацаш санна сатем этта хьахозар цо оала хlара дош. Цо дувц цига баьхка хьаьший юкъе хиннача Шеча Байракха а Кутузова шоллагlча степена а ордений 242-ча Тамански дивизе бlухошта Дай-мехка Сийлахь-боккхача тlем тlа карагlдьннача турпалача гlулакхех. Грознера болабенна Чехословаке столице Праге кхаччалца немецки фашисташ эшабеш тlом беш хиннаб уж. Цар тlом баьб Кавказе эггара лакхагlа болча лоам тlа Эльбруса тlа, шелало юхьмараш морцаш, лейла бувшаш гlовттащ.

Цу дивизе «Севастопольский» яхача полка парторг хиннача запасе волча майора Вихарев Алексей Николаевича дувц шоай бlухоша ворхl бетта совгlа Новороссийска юкъе «Малая земля» баьча тlемах. Цу тlа тlом беш хиннача накхагара дlанйккхача цхьаккха хlама — е буц а е гаьзаш а йисанзар цига дийна йолаш, йоах цо. Ала а бувлаш доагар метталл. Бакъда советски бlухой эшабе магацар моастагlчоа. Уж аьшкал чlоагlагlа бар. Уж чlоагlбора дукхача къамех болча, наьхл цхьан цlен дезал санна барт болаш хиларо, Даьхенцарча безамо, сийлахь-боккхача Ленина кхеллача Коммунистически парте кулгал деш хиларо. Хlаьта коммунисташа майрала моастагlчоа духьал оттара хьокхам телар бlухошта. Цаэ шоай тlема говзал lомайора къонача бlухошта. Коммунисташа, сержанта Сулейманова, лейтенанта Семенчука, кхычар дукха бlухой lомабир.

Вежарий санна шоайла чlоагlа хьожаш, вlаша гlо деш хиннаб дивизе бlухой. Сакхетам чура воалаш тlем тlа човнаш хилар Хьасан яхача цхьан бlухочоа (из нохчо е гlалгlа хиннав дагадагlац цунна). Из моастагlчоа кlалхар ваьккхар Василий яхача якута, шийна валара кхерам тlа а латташ.

«Малая земля» яхача моттиге хинна тlом Дай-мехка Сийлахь-боккхача тlем тlа эттара чlоагlагlчарех цаl ба. Цига дукха боабьо фашисташ. Кlезига байнабац цу дивизе бlухой а. Цига байнача бlухошта дегlа Балаклава яхача города гаьна доацаш, гаьнара гуш гув тlа дагlа доккха памятник. Цу тlа дошоца яздаь латт: «Май 1944 года 242-я горнострелковая Таманская Краснознаменная дивизия» аьнна. Иштта дергlоаца цlи исторена йитай цу дивизе.

Кавказ, Керчь, Тамань, Крым, Севастополь, Чехословаки мукъайоаккхаш хиннача тlемашта юкъе дакъа лаьцад цу дивизе бlухоша.

Дувца дукха хlамаш долаш ба цу дивизеца хинна нах. Алексей Николаевич Вихарева интерната дешархой тlема сийлен музеяна совгlата делар шоай дивизен бlухочох Советски Союза Турпалах И. Е. Бурлаках даь йоазув дола книжка, «Львовщена» яха книжка, ше тlем тlа волча хана цо наьнага яздаь хинна письмош.

Цо санна дешархошта цхьацца совгlаташ денадар кхыча ветеранаша. Дивизе санитарни батальона командир хиннача Архангельскера венача запасе волча майора Лисица Георгий Павловича турпала тlом беш веннача армейска инженера Кротикова портрет, шоай санбата берригача наьха тlем тlа даьккха сурт, Армавирера венача запасе волча подполковника Аржанов Матвей Андреевича шоай полка командира лелаяь тlаккуллаю ферта. Грозне яхача, хlанз дай-мехка тlема инвалидий госпитале медсестра йолча Ишкова (Казаченко) Вера Петровнас ше тlем тlа леладаь, шийлача хина доарахой чубоадабаь гали делар.

Ветеранаша денача совгlаташта юкъе къаьстта уйла тlаозаш хилар Севастополера венача дивизе связист хиннача Гончарук Михаил Ивановича дена шоай дивизера тlем тlа байнача бlухошта дегlа Балаклаве дагlа памятник долчара дена къона лаьтта. Шоай новкъостий дагабеха бlаргех хий даьлар дукхача ветеранашта.

Шоаш баь тlом бувцаш дешархошта хьалхашка къамаьлаш дир цу дивизеца хиннача Бакура венача запасе волча майора Тимофеев Алексей Петровича, запасе волча подполковника Бурдюгов Василий Алексеевича, Ворошиловградера енача дивизе связистка хиннача Елназарова Лоритта Андреевнас, кхычар.

Ветеранаша хьийха Тбилисера венача запасе волча майора Советски Союза Турпала Самонян Карапет Симоновича гулбеннараштa дийцар фашисташ лелхабеш Магlалбикей Моздокеи баьча тlем тlа ше дакъа лоацаш хинна хиларах.

Къамаьлаш даьча беррига наша а дувцар советски наха тlом гоама хиларах, из адамашта тlаотта доккха зулам, lазап хиларах, вайна машар безаш хиларах. Цар къамаьлаша кхы а лакхйора Даьхе дукха езара уйла.

Безача хьаьшашка моаршал хоатташ къамаьлаш дир интерната директора Магомадова Фариза Даудовнаси пионера Ахмадова Резаси, доккха баркал аьлар ветеранашта шоаьига бахкарах.

Ветеранаш вlашагlкхийтта хилар Грозненски химкомбината болхлошца, Грозненча пионерийи школьникийи Дворецe пионерашца, Автурерча кхоалагlча юкъерча школа дешархошца. Уж хьежар Грозненча белгалдара моттигашка.

Грозне сийлахь-воккхача В. И. Ленина дегlача памятника хьалхашка зизаш даьхкар ветеранаша.

Массанахьа а боккхача безамца тlаэцар вай Даьхе мукъайоаккхаш тlем тlа шоай са ца кходеш моастагlчох лийтараш.

Шаккха а дицлургдац тхона Нохч-Гlалгlайчен лаьтта хlанз тхоаш вlашагlкхетар, тхоашта даь кавказски хьошал, Грозненча № 15 йолча юкъерча школа-интерната йийгашэ тхоашта даь эздий гlулакх, — аьлар Вихарев.

Иштта цкъа вlашагlкхийтта lийнабац дивизе ветеранаш 1971 шера шоай дивизе командир хиннача инарал-майор В. Б. Лисицов йолча Тбилисе, 1972 шера Грозне вlашагlкхийтта хилар уж.

Дукха а доккхий а да цу дивизе бlухошта Дай-мехка Сийлахь-боккхача тlем тlа карагlдьнна гlулакхаш. Цу дивизех шоай книжкаш тlа яздаьд Советски Союза маршалаша А. А. Гречкоси К. С. Москаленкоси. Шох яздаьд цу дивизе командира заместитель хиннача, запасе волча подполковника А. М. Иванова «Грознера Праге кхаччалца» яха книжка.

Шоашта карагlдьнна тlема гlулакхаш дувцаш ветеранаша боккха патриотически кхетам цу хьатlаккхувча тlехьенна.

Ю. ЮСУПОВ.

СУРТА ТlА: 242-ча горнострелкови Шеча Байракхеи Кутузова II степенеи орденийи Тамански дивизе ветеранаш Грозне В. И. Ленина дегlача памятника хьалхашка.

И. ПЛИЕВА сурт.

СПОРТ

ЧАКХЪЯЬННАЙ АХ ТУРНИР

Шахматни клубе дlахьош я маlэча наха юкъе эрсий шашкех ловзаш городе Грозне хьалхара моттиг яккхара яхьаш.

Чакхъяьннай чемпионата пхи тур. Еррига хила йиш йола пхи очко а йолаш хьалха ва мастералла кандидат В. Силенко («Труд» ДСО). Пхелагlча туре цо эшавир Ю. Гройсберг. Цунна тlехьа ва А. Хачукаев («Урожай» ДСО). Аргlанарча туре из котваьлар В. Каспалзел. Цун хlанз йиъ очко а. В. Демченко ийшар А. Магомадовца ловзаш. Цхьаккха кот ца воалаш лайзар Я. Кодзоеви Ш. Астемирови.

В. ЖУК-ТРИПОЛИТОВ,
яхьий керттера судахо.

КlАЛТОХАРГАХ ЛАТАР

Городе Волгограде чакхъяьннай «Труд» ДСО Центральни совета хьалхле яккхара кlалтохарах латара чемпионат. Цу яхьашка дакъа лоацаш яр Нохч-Гlалгlайчен команда а. Еррига а 300 спортсмен вlашагlкхийттавар цу кагирхой чемпионате.

Дерригача къовсамашка шийца лийтараш эша а беш толамца чакхваьлар СССР спорта мастералла кандидат, Нохч-Гlалгlай паччахьалкхен университета студент Асламбеков Лема. Цунах общества чемпион хилар. СССР спорта мастера норма кхоачашъяьй цо.

Шо-шоай доазалашка шоллагlа моттигаш яьхар Грозненча педучилища студенташа, СССР спорта мастералла кандидаташа Р. Чахкиеве С. Шаматуровеи. Кхоалагlча моттиге ваьлар Р. Катаев.

Командашта юкъе кхоалагlа моттиг лаьккхай Нохч-Гlалгlайчен спортсменаша. Котъяьннача Ульяновскерча командал цхьа очко тlехьа мара йисанзар вай команда.

Хlанз вай спортсменаш кийчлуш ба ВЦСПС хьалхле яккхара Ереване хургйолча яхьашка дакъа лаца.

Н. НИКОЛАЕВ.

Тахани кхоанеи хургда

26 апрель

В. И. Ленина цlерагlа культура Дворец. 12.00. Лекционни зал. Коталон 30 шу дизара «Цун наькха тlа лепаш яр Будапешт мукъаяккхарах йола медаль» яха кинофестиваль. 14.00. Еррига союзни театральни общества Московски литературно-драматически театра спектакль. 17.00. «Фронтовикаш дlайохка орденаш» яха Дагестански улица цlей. 18.20. Киноазала фойе. СССР-а а доазол дехьарча мехкий а кагирхоех долча литература обзор. 19.00. Халхара зал. Кагирхоша салоlа сайре. Ловз «Интер» яха вокально-инструментальни ансамбль. 19.15. Ахкахара кинотеатр. Болх бу шоалагlа фильмаш хьокхача кинотеатро.

Химикий культура Дворец. Болх бу Тюленин Сергея цlерагlча клубо. «Са сийрда 1-гlа Май» яха lуйре. 12.00. Болх бу спортивни площадка. 17.00. «Доттагlлени къахьегамех иллеш» яха духовой оркестра концерт. 18.00. Фашистски Германегара Котало яьккха 30 шу дизара хетаь тематически сайре. 19.00. 1-ча Май цlейна хетадаь концерт.

«Красный молот» завода культура Цlа. 17.00. Коталон 30 шу дизара хетадаь завода цехийн отделийн художествени самодеятельноста заключительни хьажар.

Пролетбата цlерагlа культура Цlа. 10.00. Хургволча бlухочун цlей. 18.00. Болх бу интернациональни доттагlала клубо.

«Трансмаш» завода клуб. Сийлахь-боккхача Дай-мехка тlем тlа советски халкъо Котало яккхара исторически лоархlам.

27 апрель

В. И. Ленина цlерагlа культура Дворец. 9.00. 11.00. Болх бу берийн кхелетарийн «Заманхо» яхача кинотеатро. 12.00. Берий библиотека. Къонача книжкаш дезарий уголок. «Сийгил» яхача Л. Виноградовай книжках йола беседа. 14.00. Московски литературно-драматически театра спектакль. 19.00. Кагирхоша салоlа сайре. Ловз «Интер» яха вокально-инструментальни ансамбль. 19.15. Болх бу шоалагlа фильмаш хьокхача кинотеатро.

Химикий культура Дворец. 10.00. «Даьхе хестаю» яха lуйре. 11.00. «Къахьегама турпалаш — коталон турпалаш» яха кинофестиваль. 12.00. Болх бу спортивни площадке. 17.00. «СССР халкъий иллеш» яха халкъий инструментий оркестра концерт. 18.00. Юридически консультаце сайре. 19.00. Эстрадни музыка сайре.

«Красный молот» завода культура Цlа. 10.00. Филателистий клуба заняти. 12.00. Болх бу «Космонавт» яхача берий кинотеатро.

Пролетбата цlерагlа культура Цlа. 10.00. Коталон 30 шу дизара хетаь самодеятельни искусства хьалхара тур. 12.00. Болх бу «Орленок» яхача берий кинотеатро.

Просвещене болхлой республикански Цlа. 10.00. Профсоюза областной комитетои просвещене болхлой республикански Шеной Х. Нурадилова цlерагlча драматически театра чу Коталон 30 шу дизара хетадаь чакхдоаккха республика школай педагогически коллективай дошкольни учреждений художествени самодеятельностага хьажара 1-ча тура заключительни концерт. 16.00. Просвещене болхлой цlен зал. Дай-новной музыкальни лектори. «Дай-мехка Сийлахь-боккхача тlема хана советски композиторий музыкальни кхоламах». Музыкальни кружокий дешархой концерт.

Офицерий Цlа. 10.00. Сийлахь-боккхача Дай-мехка тlема новкъахой-кхалнаьха городской слет.

«Трансмаш» завода клуб. 10.00. Грозненски поселке бахараштa лаьрхlа салоlа сайре.

КИМ цlерагlа клуб. 11.00. Цхьоалагlча Мая хетаь lуйре. 12.00. «Даьхен бlухошта хетадаь» яха тематически киноош. 20.00. Кагирхоша салоlа сайре.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

26 апрель

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. lуйрийнара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. «Оакхарий хьакъехьа бераштa». Ленинградера передача 10.00 — Дай-новной, шоала. 10.30 — Босбола телевидени. «lуйрийнара почта» яха музыкальни программа. 11.00 — Босбола телевидени «Художества академера выставка». Бродский. 11.30 — «Дикагlа дола товараш дукхагlа». 12.00 — Босбола телевидени. «Тха улица». Колхозни майда — Лермонтовски майда. 13.00 — Босбола телевидени. «Литературни дешаваш». Шолохов. «Даьха бахьан тlемаш дир цар». Дlадеш СССР халкъа артиста Матвеевс. 13.15 — Босбола телевидени. «Дlалокх Римас». 13.25 — «Уиазцlено». 13.55 — «Къонал эфире 6». «Тlемтlара цlа ца баьхка къонгаш». 14.40 — Босбола телевидени. «Кхерам боацаш дlаюла лелар». Передача дlахьу СССР чухьарча гlулакхий министерства Паччахьалкхен автоинспекце управлене начальника, милице инарал-майора Лукъянова. 15.30 — Босбола телевидени. «Бlаргагушдар — теша хаьадар». 16.30 — Босбола телевидени. Мультфильмай программа. 17.00 — Босбола телевидени. Футболах йола СССР чемпионат. Ленина цlерагl йолча Центральни стадиона йоккхача спортивни Майданера передача. Перерывах — кердадараш. 18.45 — Советий мехка интернациональни котало. Монгольски Халкъа-революционни парте Центральни Комитета хьалхарча секретара. Монгольски Халкъа Республика Сийлахь-йоккхача халкъа Хурала Президиума председатела новкъост Цеденбала советски телевидене гlолла ю выступлени. 19.25 — Босбола телевидени. Центральни телевидене экрана гlа эггаре хьалха «А зорь здесь тихие» яха художествени фильм 2-гlа сери. Йистедаьлча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

11.30 — «Кремли курьер» яха телевизионни спектакль. 2-гlа сери. 13.05 — Сийлахь-йоккхача Коталон 30 шу дизар. «Халкъа котало». Литературно-музыкальни композици. 13.35 — «Хьайбай боахам промышленни ларда тlа баккха» яха документальни фильм. 19.30 — Концерт.

27 апрель

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачай программа. 9.05 — Босбола телевидени. lуйрийнара гимнастика. 9.20 — Кердадараш. 9.30 — Босбола телевидени. «Гургал бетта сахьат». 10.00 — Советски Союза гlулакх деш за. 11.00 — Босбола телевидени. «Дlахьалха долле кlаьнкаш». 12.00 — Босбола телевидени. «Музыкальни киоск». 12.30 — «Юртара сахьат». 13.30 — Тlема шераш дагалаьца. «Берлине бодача новкъа» яха художествени фильм. 19.55 — «Тахан — гаргало тесбаца городий деррига дунен ди». 15.25 — Музыкальни программа. 15.50 — Дунен халкъашта юкъера панорама. 16.15 — Босбола телевидени. «Книжкай тархе тlа». 17.00 — Босбола телевидени. «Франце во!» яхача телевизионни документальни фильма премьера. Морис Тореза 75 шу дизарга. Передача дlайолалуш къамаьл дергда Французски коммунистически парте Политбюро члена новкъост Дюклос. 18.00 — Кердадараш. 18.15 — Босбола телевидени. Мультфильм. 19.00 — Босбола телевидени. «Кинойкъбархой клуб». 20.00 — СССР халкъа артистка Ирина Архиповай концерт. 21.00 — «Ха». Информационни программа. 21.30 — Босбола телевидени. «Кинопанорама». Йистеяьлча — кердадараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА

11.05 — Пионерий Республикански Дворецa ансамбла отчетни концерт. 16.00 — «Игорь Горбачев» яха телевизионни фильм. 17.00 — Дешархошта йола программа (нохчий меттала). 17.30 — «Знание» яха кинопрограмма. 18.00 «Цlе парус». Йоккхагlа йолча классашка деша багlараштa йола программа. 18.30 — Сийлахь-йоккхача Коталон 30 шу дизар. «Шоватке пхелагlча шера la а бlаьсти а» яха телевизионни фильм. 2-гlа сери.

РАДИО

26 апрель

6.30 — Юртара вахар. «Хьийкъа хьажкlаш чуара тlехьа» яха корреспонденци (нохчий меттала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Ашараш. 7.20 — Республикански газетий обзор. 8.25 — «Къонал» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 14.28 — Ашараш. 14.40 — «lана уйланаш...» яха Ведзижева дувцар (эрсий меттала). 15.05 — «Нохч-Гlалгlай ашарашца патриотизма тема» яха передача (эрсий меттала). 15.40 — «Кlарцхал» яха сатирически журнал (гlалгlай меттала). 16.00 — «Кавказа lуйре» яха радиожурнал.

27 апрель

7.10 — Республикански газетий обзор. 7.25 — Хоамаш. 7.35 — Ашараш. 8.25 — Шоана дукха еза ашараш. 12.10 — Литературни передача (нохчий меттала). 12.30 — «Салте массаз а салте ва» яха зарисовка (гlалгlай меттала). 15.45 — Хьехамаш (эрсий меттала). 16.00 — Кlирандийнахьара ашарий программа (эрсий меттала). 16.30 — «Школьни глобус» яха радиовыпуск (эрсий меттала). 18.30 — Илеца доттагlал дараштa дола концерт (нохчий меттала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гlоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачаи а йоацаш, малхбузехьара секунде 5 метрга кхоачаш мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура республике гlолла 19—24, Грозне 21—23 градус йlовхал йолаш хилеи тарлу. Кхоанеи ломмеи морхаш а йолаш, юкъ-юкъе екха а екхаш. 28 апреле лаьгlо догlа а делхаш, йийкхача хаца дохк а доаллаш, бе-беча оагlорахьара секунде 3—7 метр чlоагlа мух а хьекхаш ха хилеи фегара температура бийсашка 5—10, деношка 27 апреле 17—29, 28 апреле 11—16 градус йlовхал йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гlа этаж). Телефонаш: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехктокхама секретара — 3-34-38; партийни вахарен культуран отделий — 3-61-46; промышленноста отдела — 3-42-30; юрта боахама отдела — 3-42-28; письмой отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9, (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем — 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30.

Газет арадувла шинарой ореи, шоаттей деношка.

«Грозненский рабочий» издательства типографи, Революце проспект, 7/84. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84. Заказ 2998.